

Catalunya Cristiana

Setmanari d'informació
i de cultura religiosa
ANY XLI | NÚM. 2139
2,90 € | 20 SETEMBRE 2020

Agustí Codinach

Samuel Gutiérrez, que el proper 11 d'octubre serà ordenat diaca, entrevistant el jesuïta Antonio Spadaro l'any 2014.

EN PRIMER PLA (P. 8-12)

De la redacció al Seminari

Vocacions que tenen com a punt de confluència Ràdio Estel i «Catalunya Cristiana»

EDITORIAL (P.3) I P. 18-19

Agustí Codinach

Adéu al pare Manel

Ruth travel

Club més Amics

Associació Amics de Catalunya Cristiana i Ràdio Estel

INFORMACIÓ I RESERVES:

Tel. 93 4673244

info@ruthtravel.es / www.ruthtravel.es

DEL 16 AL 23 DE SETEMBRE

BULGARIA: Monestirs i cultura

DEL 5 AL 10 D'OCTUBRE

PELEGRINATGE MARIA AL SANTUARI DE GUADALUPE (Extremadura)

DEL 23 AL 29 D'OCTUBRE

RODES: Monestirs i arqueologia

DEL 4 AL 8 DE DESEMBRE

RUTA DELS PESSEBRES DEL TRENTINO

DEL 11 AL 14 DE DESEMBRE

PESSEBRES DE PRAGA

DEL 8 AL 15 DE FEBRER DEL 2021

PEREGRINACIÓ A TERRA SANTA

NOTA: Tot el contingut dels nostres viatges ha estat adaptat i actualitzat, seguint els protocols establerts contra el COVID-19, per tal d'oferir als nostres viatgers la màxima seguretat.

Ara, més que mai, cal viatjar amb bona companyia i amb els millors professionals. Club + Amics i Ruth Travel continuem al teu costat.

La lluita del pare Manel

El dia 9 de setembre, festivitat de Sant Pere Claver, català universal, que es feu esclau dels esclaus negres, moria a l'Hospital de la Vall d'Hebron un altre capellà català que ha fet de la seva vida un lliurament total als qui encara avui són víctimes de tantes menes d'esclavatges i una lluita per erradicar-ne les causes: Mn. Manel Pousa Engroñat, conegut per tothom com el pare Manel.

Nascut a Granada, de pares catalans, acabats els estudis eclesiàstics, fou ordenat de prevere a la parròquia de Sant Josep Oriol de Barcelona el 1975. Va exercir a la parròquia de la Santíssima Trinitat de la Trinitat Vella i als barris de Verdum i Roquetes, barris on va anar sent conegut pel seu suport als més necessitats, especialment presos, joves i persones sense recursos. Exponent d'una Església que surt a les perifèries.

Distingit amb la Creu de Sant Jordi i la Medalla d'Or de la Ciutat, va promoure la Fundació Pare Manel que se sustenta gràcies a una important xarxa solidària de persones, empreses, administracions, fundacions, que li donen suport i que organitza el festival solidari «Guanya't el Cel amb el Pare Manel» que enguany, en la seva 24ena edició, a causa del confinament, ha hagut de celebrar-se virtualment, amb la participació d'artistes de relleu en el món de la música, del teatre, de

l'humor, de l'il·lusionisme... I tot amb un to juvenil i desenfadat. No sovintegen en el clergat diocesà capellans que atreguin figures destacades de les arts escèniques per a una bona causa. El pare Manel va dir en el seu missatge inicial que «la solidaritat ens porta a fer la vida més agradable».

Quan s'atenen casos de crua marginalitat, de vegades hom es veu abocat a plantejar-se decisions arriscades, al límit de la moral de situació. Al pare Manel algunes declaracions en un polèmic llibre entrevista li comportaren problemes, tot i que ell es va retractar recentment i públicament de manera inequívoca: «Una cosa són els meus desitjos personals, els meus sentiments, les meves interpretacions de les grans lluites i contradiccions que trobo en la meua vida, i una altra la meua fe, amenaçada però indestructible en Déu, en Jesucrist, en l'Església Una Santa Catòlica i Apostòlica» i encara afegia: «Reconec que en diferents ocasions he creat confusió en manifestar-me, barrejant un d'aquests aspectes amb l'altre, els sentiments humans amb el do de la fe. Rectifico tot el que pugui haver manifestat en contradicció amb la fe, la doctrina i disciplina de la nostra Església. No era la meua intenció.»

Només Déu sap qui es guanya el Cel, però el pare Manel, que ha sabut descobrir el rostre de Crist en el pres, el vulnerable i l'exclòs, té moltes possibilitats.

Contingut

-
- 03**
Editorial
 - 05**
La setmana
 - 06**
Opinió
 - 08**
En primer pla
 - 13**
Vida eclesial
 - 22**
Opinió
 - 24**
Reportatge
 - 28**
Carta dominical
 - 30**
Bíblia
 - 32**
Litúrgia
 - 34**
Espai lectors
 - 38**
Cultura
 - 46**
Agenda
 - 47**
Des del carrer

Nou Centre Internacional d'Estudis Avançats Antoni Gaudí i els seus col·laboradors

PÀGINA 16

39
Orgues de Lleida

Devoció a la Verge de la Mercè a dues illes de Grècia

PÀGINA 24

Clotilde Cerdà

PÀGINA 36

47 Esther Bendahan, directora de Cultura del Centre Sefarad Israel

La setmana en tuits

JOSAN MONTULL
@JOSANMONTULL

Salesià

Des de fa uns dies estic hospitalitzat lluitant contra el Covid. És un privilegi sentir-se acompanyat per sanitaris excel·lents i per amics, educadors i nois que, des de la distància, manifesten una tendresa extraordinària. Moltes gràcies a tothom. Endavant

ROSA @ROS_ARPA

Llicenciat en Dret i en Ciències Religioses

D'acord que les famílies musulmanes puguin exercir el dret que els reconeix la Constitució. Però, per què el Departament d'Educació sovint ha permès que moltes famílies catòliques a la pràctica no poguessin exercir aquest mateix dret o els el compliquessin?

M. JESÚS ÁLAVA REYES
@MJALAVAREYES

Psicòloga

Vivim una etapa molt dura, on moltes persones han perdut éssers estimats, pateixen seqüeles del Covid, s'han quedat sense feina... Analitza quina és la teva situació i no dubtis a donar el millor que portes dins. Mai et penediràs d'ajudar el qui ho està passant malament

ÒSCAR CAMPS
@CAMPSOSCAR

Fundador de Proactiva Open Arms

Camp de Mòria (Lesbos) cremant. Cremats en camps de detenció en sòl europeu o abandonat al mar fins a la mort. Que maca que ens està quedant aquesta Unió Europea

Escollat a Ràdio Estel

IGNASI MIRANDA
Coordinador d'informatius

Seguim la Diada

Hem viscut un 11 de Setembre molt diferent i alhora seguint la línia dels últims anys. Els butlletins informatius, de les 08.00 a les 20.00 hores, van estar dedicats el mateix divendres 11 a tot el que passava durant la Diada Nacional de Catalunya. Vam comentar els actes convocats per les entitats sobiranistes, restringits i limitats en alguns casos a la presència de molts ciutadans als balcons. També va tenir-hi presència tota l'activitat social i política, que no es va aturar, com també la visió de l'Església i la diversitat dels catalans en una jornada sempre festiva.

A la tarda, l'espai *El Mirador de l'actualitat* es va basar en una taula d'anàlisi especial, amb la mirada posada en tot el que passava a la tarda. I ara que oferim cada dia les Vespres de Montserrat (18.45h) i la Missa des de la catedral de Barcelona (19.15), aquestes celebracions han estat especialment lligades a la Diada. A més, vam informar sobre l'Eucaristia matinal organitzada per la Lliga Espiritual de la Mare de Déu de Montserrat, celebrada aquest any a la basílica montserratina.

L'efemèride de la setmana

27 de setembre del 1970: el papa Pau VI declara santa Teresa de Jesús Doctora de l'Església. És la primera dona a ser reconeguda com a tal.

Zoom

EDUARD BRUFAU

El camp de refugiats de l'illa de Lesbos, que acollia unes 13.000 persones, ha quedat totalment calcinat per les flames. El foc, que no ha causat ferits, ha posat en evidència les precàries condicions del camp, agreujades per les mesures contra la pandèmia. Les autoritats gregues estan intentant recol·locar els interns, cosa gens fàcil atesa l'animadversió de la població local contra els refugiats.

PUNT DE VISTA

La mirada de Déu

Sempre he pensat que es descobreixen moltes coses en la mirada de l'altre. Ara estem aprenent a llegir les mirades d'aquells amb qui ens creuem. Ja no podem veure'n el rostre sencer. Molts cops l'obligada mascareta ens priva d'un somriure o d'un gest que diu més que les paraules. La situació que vivim fa que els nostres ulls cerquin, ho vulguin o no, els ulls de l'altre per tal d'interpretar allò que no podem veure. Instintivament, les nostres mirades es troben i un nou món de sensacions s'obre als nostres ulls, mai millor dit.

I aquesta nova realitat em fa pensar en la «mirada» de Déu. Quants

Tant de bo aprenem a mirar tot el que ens envolta i així valorar-ho de veritat

FERNANDO CORDERO

Religiós dels Sagrats Cors i periodista

En el temps de confinament he conegut Atilio Pizarro, un jove d'ètnia diaguina, del Norte Chico de Chile, que es prepara per al sacerdoti a Santiago. Quan fa deu anys va començar la seva formació, li va costar molt entendre la diversitat sexual, immers en els estereotips. Amb la formació teològica i el discerniment, va canviar les claus d'interpretació de la realitat LGBTI. Va comprendre que, quan coneixes homosexuals, són persones concretes amb els seus desitjos de Déu. «Déu és part d'aquesta vida. Ell va crear l'arc de Sant Martí», afirma.

Ara treballa pastoralment en un centre de pastoral juvenil a la paròquia de l'Anunciació. Allí no encasellen els joves amb definicions. Es tracta de persones amb nom i

cops no veiem Déu i el tenim just al davant? Quantes vegades l'hem deixat passar de llarg perquè no ens hem adonat que era present en aquell nen, en aquella àvia, en un home, en una dona a qui no hem estat capaços de mirar als ulls? Quantes vegades ens hem perdut la càlida abraçada d'aquest bon Déu que mai deixa de mirar-nos als ulls? I tot per no «mirar». Potser aquesta és la clau: mirar per veure-hi, mirar per sentir-hi.

En aquest temps que hem viscut tancats a casa ens hem adonat també de l'absència de tot allò que habitualment ens envolta, més enllà de la llar: els carrers de la ciutat per a alguns, el camp i les muntanyes per a d'altres, el mar... Retrobar-se amb la natura s'ha convertit en quelcom vital per a molts. Quants cops abans no havíem fixat la mirada en aquell paisatge que era un veritable

MIRADA AL MÓN

Déu va crear l'arc de Sant Martí

cognoms que estimen de manera diferent, des d'una mirada heterosexual o homosexual. L'important és estimar. L'amor és amor. Apliquen un llenguatge inclusiu i creen un clima en què aquests joves se senten còmodes i feliços en el seu ésser persona. Cadascú viu un procés d'acostament a Jesús, a la vida comunitària i al compromís. Aquesta diversitat sexual no és el centre, sinó la persona: «No soc l'Atilio heterosexual, sinó l'Atilio.»

L'Atilio, com tants a l'Església,

L'Església ha d'acollir tants ferits i damnificats pels prejudicis i l'homofòbia

ALBERT LÓPEZ VIVANCOS

Escriptor i actor

espectacle per a l'ànima perquè no li donàvem cap valor? Quants cops no hem alçat la vista per contemplar un cel radiant o potser ple d'estels? Quants cops abans hem deixat de veure Déu en aquesta natura que ell mateix ens ha regalat?

Tant de bo que aquesta experiència que mai no ens havia passat pel cap que viuríem ens ensenyi a llegir les mirades d'aquells que ens envolten i així ser més humans, millors persones. Tant de bo aprenem a mirar tot el que ens envolta i així valorar-ho de veritat i cuidar-ho perquè és vital per a la nostra subsistència.

Però també ens cal obrir els ulls i trobar el bon Déu que ens acompanya. Perquè la «mirada» de Déu és present en totes les mirades. Perquè és aquesta mirada la que ens fa ser millors persones.

està persuadit que som creats a imatge i semblança de Déu i que Déu no s'equivoca en crear. El Creador estima tothom de la mateixa manera, sense distincions. Aquesta Església, «tenda de campanya», amb la qual somia el papa Francesc, ha d'acollir tants ferits i damnificats pels prejudicis i l'homofòbia. El manament de Jesús, no l'oblidem, és l'amor. En posar nom a l'homosexual, n'acabes coneixent l'alegria i el patiment.

Allò que ens hauria de preocupar és viure l'ambigüitat, l'engany d'un dels cònjuges en el matrimoni. Cada persona ha de portar una vida responsable i atenta, amb ell mateix i els altres. Tant de bo aconseguim integrar la sexualitat d'una forma sana que porti a la felicitat i el respecte.

UN NOU LLINDAR

La sensibilitat per la cura de la Creació, una actitud cristiana

Vivim en un temps que ha de ser per reformar actituds i refer situacions, per pensar de nou en els altres

SEBASTIÀ
TALTAVULL ANGLADA
Bisbe de Mallorca

No hi ha dubte que la sensibilitat per la cura de la Creació ha anat creixent i ens ha unit molt en un treball que s'està fent des de moltes procedències socials, religioses, ecològiques... i també amb la incidència econòmica i política que cada vegada més hi participa, encara que no sempre amb uns objectius ben definits a la pràctica, perquè encara són prioritaris altres interessos. Si el primer dia de setembre —Jornada Mundial de Pregària per a la Cura de la Creació— vam iniciar un itinerari que conclourà el dia 4 d'octubre en memòria de sant Francesc d'Assís, és per fer-nos més i més sensibles amb actitud cristiana a tot allò que ens dignifica i, alhora, dignifica la nostra Terra.

El papa Francesc, en el seu missatge per a aquesta ocasió, parla de «Jubileu» i ho fa referint-se al temps privilegiat que es dona a la Terra per descansar, un temps sagrat per recordar, descansar, reparar i alegrar. Fent referència a l'encíclica *Laudato Si*, mostra la unitat de l'ésser humà amb tota la creació, font i mostra de l'equilibri i bellesa que ha de definir la casa de tots, diu: «Tot està relacionat, i tots els éssers humans estem junts com a germans i germanes en una meravellosa peregrinació, entrellaçats per l'amor que Deu té a ca-

dascuna de les seves criatures i que ens uneix també, amb tendre afecte, al germà sol, a la germana lluna, al germà riu i a la mare terra» (LS 92).

Tan donats avui a valorar la memòria, tenim el perill de veure-la de forma molt parcial i no abastar la meravella de conservar la memòria de la nostra existència interrelacional. Per això, dirà que «hem de recordar constantment que tot està relacionat, i que l'autèntica cura de la nostra pròpia vida i de les nostres relacions amb la natura és inseparable de la fraternitat, de la justícia i de la fidelitat als altres» (cf. LS 70).

Vivim un temps que ha de ser per reformar actituds i refer situacions, per pensar de nou en els altres, ser molt sensibles a les seves necessitats, especialment quan es tracta dels més pobres i vulnerables. «Avui —ens diu— la veu de la creació ens insta, alarmada, a tornar al lloc correcte en l'ordre natural, a recordar que som part, no amos, de la xarxa interconnectada de la vida. La desintegració de la biodiversitat, el desastrós increment dels desastres climàtics, l'impacte desigual de la pandèmia en curs sobre els més pobres i fràgils són senyals d'alarma davant la cobdícia desenfrenada del consum.» Proposem-nos créixer més en sensibilitat, és un pas sempre necessari.

Petit planter de vocacions

**Ràdio Estel i «Catalunya Cristiana»,
dos mitjans que també evangelitzen
«ad intra»**

Samuel Gutiérrez, el 15 d'agost, durant una celebració de Primera Comunió al monestir mercedari d'El Olivar (Terol).

SAMUEL GUTIÉRREZ
«Treballar a “Catalunya Cristiana” va ser providencial; gairebé va ser una feina feta a mida, una autèntica benedicció de Déu»

Dos col·legues periodistes de *Catalunya Cristiana* que han passat de compartir el lloc de feina i el cuquet d'escriure en un mitjà de comunicació, a conviure al Seminari Conciliar de Barcelona mentre es preparen per al sacerdoci; una monja beneta de Montserrat que va culminar el seu discerniment vocacional en una trobada dels Amics de *Catalunya Cristiana*; un periodista de Ràdio Estel, casat i pare de família, en camí del diaconat permanent; un capellà de Solsona, Abel Trulls, en la vocació del qual va influir la lectura d'un article publicat al nostre setmanari; un altre company de redacció, que acaba de començar la vida religiosa però

que prefereix no parlar-ne públicament.

Vocacions al diaconat, al sacerdoci i a la vida consagrada que tenen com a punt de confluència els nostres mitjans de comunicació: Ràdio Estel i *Catalunya Cristiana*. Mitjans que no únicament practiquen la missió de l'evangelització de portes enfora (*ad extra*) sinó també de portes endins (*ad intra*).

«El fet d'entrar molt jove a treballar a *Catalunya Cristiana* va ser providencial», manifesta Samuel Gutiérrez, seminarista de Sant Feliu de Llobregat. «Gairebé va ser una feina feta a mida, una autèntica benedicció de Déu.»

El Samuel va començar la seva

trajectòria com a periodista de *Catalunya Cristiana* l'any 1999, cobrint la Trobada Europea de Joves de Santiago de Compostel·la: «Treballar al servei de l'Església i del món, en un ambient de família molt humà, ha estat tota una escola de vida en la qual he après moltíssim. Cada entrevista, cada reportatge, cada petit o gran esdeveniment eclesial a cobrir era ocasió de creixement, no només professional, sinó també espiritual. De vegades, fins i tot, davant d'alguns entrevistats o en algunes celebracions, he arribat a experimentar que em trobava davant de "terra sagrada"; és a dir, davant del misteri mateix del Déu vivent.»

Durant gairebé vint anys va viure com a laic consagrat tot combinant la vida de família, de feina i de parròquia —a la comunitat parroquial de Sant Joan Baptista, de Sant Feliu de Llobregat. Però en un moment donat, va sentir que el Senyor li demanava un do més gran, un compromís i un lliurament més radicals. «Després de molta pregària i discerniment, també després d'haver descartat altres opcions vocacionals, vaig descobrir amb sorpresa, perquè no entrava dins dels meus plans, que Déu em cridava a estimar-lo servint-lo com a apòstol i pastor.»

L'any 2015 va entrar al Seminari Conciliar de Barcelona i ara, a les portes de l'ordenació diaconal, que serà el proper 11 d'octubre, cada vegada és més conscient de la missió que se li demana: «Pastura el meu ramat.» «La meua fragilitat i pobresa són avui encara més evidents», afirma, «però sembla que, per a Déu, aquesta limitació no ha estat mai un problema, sinó més aviat una de les condicions necessàries per abraçar el ministeri ordenat.»

Seguint les passes cap al sacerdoti

No deixa de ser curiós que el jove periodista Joan Piñol, que va substituir Samuel Gutiérrez a la redacció de *Catalunya Cristiana* acabés per seguir-ne els passos, no en la vocació periodística, sinó en la sacerdotal: «Va ser amb 24 anys, un cop acabats els estudis de Periodisme i Dret, que vaig comen-

Agustí Codinach

Joan Piñol, entrevistant Mn. Felipe Simón, l'any 2015, durant la seva etapa a «Catalunya Cristiana».

JOAN PIÑOL
«A la redacció vaig poder viure com treballa una entitat d'Església i vaig fer-hi amistats molt importants»

IGNASI MIRANDA
«Des de la condició de laic i pare de família, he anat sentint la crida al diaconat»

çar a discernir què volia Déu per a la meua vida, quina era la meua vocació. Després d'un any intens de pregària i acompanyament espiritual vaig veure amb naturalitat i alegria que el Senyor em cridava a consagrar-me del tot en el sacerdoti.»

El setembre del 2017, Joan Piñol entrava al Seminari Conciliar de Barcelona. Fins unes setmanes abans havia estat treballant a la nostra redacció: «Sense els sis anys que vaig passar a *Catalunya Cristiana* seria impossible explicar el meu recorregut de fe i de discerniment que m'ha portat a abraçar el camí vers el sacerdoti ministerial.»

De fet, amb tot just 18 anys, quan feia pocs mesos que havia començat a estudiar Periodisme a la Universitat Pompeu Fabra, va entrar a col·laborar a Ràdio Estel. L'estiu del mateix 2011 va iniciar la seva col·laboració a *Catalunya Cristiana*: «A la redacció vaig poder viure com treballa una entitat d'Església i vaig fer-hi amistats molt importants; alhora, em va servir per conèixer de primera mà la realitat de la nostra Església diocesana i de tot Catalunya.»

Joan Piñol ha iniciat el quart curs del Seminari; els caps de setmana col·labora a la parròquia de Sant

Vicenç de Sarrià: «Visc la vocació amb alegria i amb agraïment també pels regals i sorpreses que Déu ha posat en el meu camí, un dels més importants és sens dubte el meu pas per la redacció de *Catalunya Cristiana*.»

Periodista de Ràdio Estel camí del diaconat

Ignasi Miranda és una de les cares i veus més conegudes del panorama mediàtic religiós català. Des del desembre del 2005, dirigeix la Missa de TVE Catalunya, que s'emet cada diumenge a les 10.30 h per La 2. La seva feina a Ràdio Estel encara arrenca de més lluny, concretament des dels mateixos inicis de l'emissora, l'any 1994. «La vocació cristiana, amb el seu discerniment i tot el camí, ha tingut en la meva vida una presència molt gran en tots els àmbits, però de manera molt important en la meva professió de periodista», explica Ignasi Miranda, que actualment presenta el programa *El mi-*

rador de l'actualitat de Ràdio Estel i coordina la programació religiosa i els Informatius. I afegeix: «Els nostres mitjans, Ràdio Estel i *Catalunya Cristiana*, són per a mi dos instruments privilegiats que han estat decisius en el meu discerniment vocacional.»

Així, el que potser no és tan conegut és que conjumina la feina de periodista i de pare de família —és casat i pare de cinc fills— amb la de candidat al diaconat. «Des de la condició de laic i pare de família, he anat sentint la crida al diaconat, conscient que el servei és una crida per a tots els cristians, sigui quin sigui el seu estat de vida, però també a partir del potencial que l'Església té, ara mateix i de cara al futur, en aquest ministeri ordenat, que és el primer grau del sagrament de l'orde», explica.

L'any 2011 es va decidir a fer el pas. Iniciat el procés i sense pressa, ha anat seguint els estudis a l'Institut Superior de Ciències Religioses de Barcelona. També participa regularment en les trobades men-

suals d'aspirants i candidats de les diòcesis de Barcelona, Sant Feliu de Llobregat i Terrassa, i segueix l'itinerari amb l'enfortiment de l'espiritualitat i altres oportunitats de creixement personal. En aquests moments ja ha rebut els ministeris de lector, acòlit i l'admissió als ordes, i es troba en la recta final dels estudis. I parafraçant Antoni Gaudí quan deia «el meu client no té pressa», pensa en la futura ordenació diaconal, tot i que confessa que li faria molta il·lusió rebre-la aviat.

Vocació a la vida consagrada

En ple procés de discerniment vocacional de la mà del rector de la seva parròquia, Sant Pere del Masnou, Montserrat Unterlöhner va participar en una trobada de l'Associació d'Amics de *Catalunya Cristiana* (actual Club+Amics), entitat fundada l'any 1983 amb l'objectiu de donar suport al setmanari. «No tenia ni idea de què em demanaria el Senyor i estava oberta i disposada a discernir quin era el pla que

Ignasi Miranda amb la seva dona, Montse Roset, i els seus tres fills petits.

Montserrat Unterlöhner, al centre, amb altres monges celebrant la Segona Pasqua.

MONTSERRAT UNTERLÖHNER
«Que la trobada dels Amics de “Catalunya Cristiana” fos a Montserrat em va fer decidir per Sant Benet de Montserrat»

Ell tenia per a mi. I aleshores em va trucar la Clara, una bona amiga, per dir-me que hi havia una trobada a Montserrat amb els Amics de *Catalunya Cristiana* i que, si ho volia, hi estava convidada, ja que una persona que tenia la reserva feta no hi podia anar. No cal dir que m’hi vaig apuntar de seguida, amb la sensació que la providència de Déu era darrere d’aquella invitació.»

D’aquella experiència, Unterlöhner recorda un documental sobre el testimoni de la monja carmelita Cristina Kaufmann: «Les seves reflexions profundes i serenes, la bellesa que se’n desprenia, el sentit d’una vida plena... tot em va transmetre molta pau i, de nou, ho vaig llegir com un missatge providencial on Déu m’anava guiant cap a una opció concreta.»

Després d’una conversa amb l’enyorat bisbe Joan Carrera, va tenir clar que Déu la guiava a la vida consagrada en el si d’una comunitat de monges. «Tenia la idea de les benetes de Montserrat, no pas perquè hi hagués estat mai, sinó perquè, anys enrere, havia escoltat una xerrada de l’aleshores abadesa, la Mare Montserrat Viñas, i n’havia tret molt bona impressió. Que

la trobada dels Amics de *Catalunya Cristiana* fos a Montserrat havia reforçat aquesta primera intuïció i, sense gaires dubtes, em vaig decidir per Sant Benet de Montserrat i vaig iniciar el meu procés d’apropament a la comunitat.»

Han passat gairebé tretze anys d’ençà d’aquell dia i en farà onze que és al monestir. «Cada dia el visc com una confirmació en la meva opció de vida. Déu continua guiant-me, tot i que d’una manera molt diferent de la d’aleshores.»

Montserrat Unterlöhner, que continua vinculada a *Catalunya Cristiana*, on col·labora en la secció d’opinió *Des del monestir*, explica que se sent molt feliç de poder compartir amb cadascuna de les germanes de comunitat (actualment són 29) el repte, la senzillesa, l’autenticitat i la fragilitat de la seva opció de vida. Pel que fa al treball, al monestir, actualment té cura de la infermeria i de la botiga. «Posar-me cada dia en presència de Déu amb actitud d’escolta confiada és un exercici que, d’alguna manera, em va canviant per dintre i m’ajuda a abandonar-me, a tenir una major disponibilitat i a viure les adversitats amb més confiança i serenor.»

Vida eclesial

Aquesta setmana ens fem ressò del missatge del Papa per a la Jornada Mundial del Migrant i del Refugiat, informem de la creació del Centre d'Estudis Antoni Gaudí, recordem el pare Manel i publiquem un nou article de Bernat Folcrà

Francesc recorda especialment els desplaçats interns

El Papa demana fer-se ressò del drama de migrants i refugiats en la pandèmia

El missatge del papa Francesc per a la Jornada Mundial del Migrant i del Refugiats, que se celebra el 27 de setembre, es titula *Com Jesucrist, obligats a fugir. Acollir, protegir, promoure i integrar els desplaçats interns*. «Un drama sovint invisible, que la crisi mundial causada per la pandèmia del Covid-19 ha agreujat», adverteix el Pontífex. El missatge es pot llegir complet a www.vatican.va.

El Papa lamenta que la crisi del coronavirus hagi entelat «moltes altres emergències humanitàries que afligeixen milions de persones, hagi relegat a un segon pla de les agendes polítiques nacionals iniciatives i ajudes internacionals essencials i urgents per salvar vides». I expressa un desig: «Que la crisi que afrontem no ens faci deixar de banda tantes altres situacions d'emergència que comporten el patiment de moltes persones.»

Francesc fa una crida per comprendre que «quan parlem de migrants i desplaçats, ens limitem amb massa freqüència a xifres. Però no són números, sinó persones! Si les anem a trobar, les podem conèixer.»

És per això que el Papa ens convida a involucrar-nos en la vida d'aquestes persones per promoure-les i ajudar-les a construir un futur millor. Durant aquest temps de preparació per a la Jornada Mundial, la Secció de Migrants i Refugiats del Dicasteri per a la Promoció del Desenvolupament Humà Integral anima que s'enviïn testimonis escrits, multimèdia i fotografies de

les Esglésies locals i altres entitats catòliques que presenten un compromís comú amb l'atenció pastoral dels desplaçats interns.

Amb motiu d'aquesta jornada, els bisbes de la Subcomissió de Migracions i Mobilitat de la Conferència Episcopal Espanyola també han publicat un missatge, en el qual destaquen tres punts fonamentals. En primer lloc, assegurar els drets de tota persona obligada a desplaçar-se. Els bisbes espanyols demanen posar rostre a totes aquestes persones vulnerables, ja que, no són xifres, són persones. Es tracta de sensibilitzar la comunitat cristiana que reconeix Jesús en cada persona obligada a fugir.

Com a segon aspecte, els prelats animen a adoptar mesures que respectin la dignitat dels migrants. El futur, assenyalen, suposarà una dificultat més gran, entre altres causes, pels nous problemes en les fronteres i pel risc que es produeixin situacions d'expulsió de migrants. Per això, demanen a les institucions de l'Església que treballin en xarxa i que s'uneixin a l'esforç d'altres institucions de la societat civil.

Finalment, insten a congregar els nous verbs proposats pel Papa: «Apropar-nos-hi» com a pròxims, «escoltar» el crit dels més vulnerables, dels desplaçats, «compartir», per créixer plegats, sense deixar nin-

Francesc sempre ha mostrat la seva proximitat cap als refugiats.

PAPA FRANCESC
«No són números sinó persones! Si les anem a trobar, les podem conèixer»

gú fora, «involucrar», perquè només amb la col·laboració de tothom és possible encarar la crisi, i «col·laborar» perquè aquest no és el temps de l'egoisme, perquè el repte que afrontem ens uneix a tots i no fa accepció de persones.

Agraïment de Benet XVI

El papa emèrit Benet XVI ha escrit una carta col·lectiva a totes les persones que van expressar el condol per la mort del seu germà Georg. A més, ha volgut esmentar el molest herpes que el va afectar durant aquest estiu.

En una carta signada per ell, i enviada a l'agència de notícies italiana Adnkronos, i amb data d'agost del 2020, el Papa agraeix les cartes de condol rebudes: «Estimats amics, després de la meua visita a Ratisbona i de la mort del meu estimat germà Georg poc després, vaig rebre tantes cartes personals com mai m'hauria imaginat i això em va commoure profundament. N'hem comptat gairebé mil.»

El Papa emèrit conclou la carta col·lectiva demanant comprensió davant del fet que no hagi pogut respondre personalment cadascuna de les missives: «Us demano de cor que compregueu que només puc enviar aquesta carta col·lectiva com a expressió del meu agraïment més cordial.»

ESGLÉSIA EN SORTIDA

L'Església postpandèmia

No sé si aquest virus serà motor d'una cruïlla per a un canvi positiu a nivell global. Soc escèptic. Però el que em sembla clar és que aquest enemic invisible està purgant, està accelerant processos... Com passa en totes les crisis aprofundim en les esclertes, reforcem o trenquem vincles, intensifiquem les preguntes i la incertesa.

En una entrevista a *L'Osservatore Romano*, el president dels bisbes europeus, Jean-Claude Hollerich, deia que el coronavirus havia accelerat una dècada la secularització d'Europa. I segurament sigui així. Però el desert, la crisi, els canvis formen part de la vida, també de la vida de l'Església. El jesuïta i director de *La Civiltà Cattolica*, Antonio Spadaro, s.j., comparteix les notes personals del papa Francesc durant el Sínode de l'Amazònia i en fa una lectura. Spadaro diu que l'esperit del pontificat del papa Francesc respon, precisament, a aquest moment de la història, al diàleg amb la realitat present d'una forma oberta. Reformar, diu Spadaro, significa iniciar processos oberts sense tallar caps o conquerir espais de poder i això és el que fa el papa Francesc. Soc d'aquells que creu que les crisis són oportunitats, que el cristianisme no és una religió de guanyadors ni poderosos i que tenim un tresor dins l'Església que és un Déu encarnat. No podem estar desanimats. Que el passat ens inspire, però que no ens converteixi en esclaus miops curts de vista i que fem camí caminant amb l'actitud oberta que ens mostra el papa Francesc.

JORDI SÀNCHEZ TORRENTS

 Barcelona

La Facultat Antoni Gaudí i la basílica de la Sagrada Família creen el Centre Internacional d'Estudis Avançats Antoni Gaudí i els seus col·laboradors

Prenent la iniciativa en l'estudi de la persona i l'obra de Gaudí

CARME MUNTÉ
Barcelona

ARMAND PUIG
«Gaudí no és només una gran figura, sinó que també demana una gran interpretació»

DAVID ABADÍAS
«Es tracta de prendre la iniciativa a l'hora de portar endavant l'estudi i la presentació de Gaudí amb profunditat»

«Gaudí no és només una gran figura, sinó que també demana una gran interpretació.» Ho va dir Armand Puig, rector de l'Ateneu Universitari Sant Pacià, en presentar el Centre Internacional d'Estudis Avançats Antoni Gaudí i els seus col·laboradors. Un centre de recerca i divulgació científic creat per la Facultat Antoni Gaudí d'Història, Arqueologia i Arts Cristianes i la Fundació del Temple Expiatori de la basílica de la Sagrada Família, i que pretén prendre la iniciativa a l'hora de donar màxima difusió a l'obra gaudiniana i de contribuir a l'estudi i la comprensió de la seva persona i obra. Tal com va destacar David Abadías, degà de la Facultat Antoni Gaudí, es tracta de «prendre la iniciativa a l'hora de portar endavant l'estudi i la presentació de la seva figura amb profunditat».

Gaudí, tal com es va dir en l'acte de presentació, el 8 de setembre, és un personatge polièdric que s'ha d'estudiar en la seva globalitat, entesa en la triple visió de teòleg, artista i arquitecte. «Gaudí és un arquitecte, però també és un teòleg i un artista», va manifestar Armand Puig, que també va destacar una altra novetat del centre: el fet de parar atenció als seus col·laboradors. «Gaudí treballava amb un munt de gent, i això s'ha tingut poc en compte», va reivindicar el rector

Agustí Codinach

Foto: La presentació es va fer a la Sagrada Família i va comptar amb la presència (d'esquerra a dreta) de Jordi Faulí, Xavier Martínez, Esteve Camps, Armand Puig, Rosa Ribas i David Abadías.

de l'Ateneu Universitari Sant Pacià.

Per tot plegat, el Centre d'Estudis Antoni Gaudí, que compta amb el suport de la Congregació per a l'Educació Catòlica, vol esdevenir un referent internacional per a tots els estudiosos de l'arquitecte. S'ubicarà als espais museístics de la Sagrada Família i comptarà amb locals habilitats per a la feina dels investigadors i per a les sessions acadèmiques que s'hi duguin a terme.

També hi haurà una biblioteca —que recopilarà llibres i articles relacionats amb Gaudí i els seus col·laboradors—, una hemeroteca —amb diaris, revistes i opuscles—, una fonoteca, i un arxiu fotogràfic i d'il·lustracions. L'oficina tècnica estarà situada a la Facultat Antoni Gaudí, al carrer de Diputació.

Amb tot, els responsables del projecte van reconèixer que l'espai de la Sagrada Família trigarà anys a fer-se realitat, tenint en compte que el Covid-19 ha obligat a ajornar les obres del temple. Dit això, a ningú no se li escapa que quan estigui enllestit, la basílica de la Sagrada Família no únicament serà el monument de referència, conegut mundialment, de Gaudí, sinó també l'espai per aprofundir en la seva persona i obra.

Un element fonamental del centre serà la creació d'un banc de dades en línia, obert als estudiosos i investigadors, que inclourà tota la documentació existent sobre l'arquitecte i els seus col·laboradors, tant escrita —documents, epistolari, plànols, dibuixos—, com plàstica —maquetes, models, materials i objectes

d'altres tipus. Serà una manera de posar ordre en la dispersió actual de tot aquest material i fer-lo accessible als estudiosos. També permetrà atraure material de particulars que optin per deixar-lo en dipòsit en un centre que porta la garantia de l'Església quant a conservació del patrimoni.

La Dra. Rosa Ribas, secretària general de la Facultat Antoni Gaudí, encapçalarà l'equip directiu del centre, que també comptarà amb el suport d'un consell assessor, format per personalitats reconegudes i expertes. Tal com va explicar Ribas, les quatre àrees de recerca que s'impulsaran són, en primer lloc, l'estudi de la simbologia present en totes les obres de Gaudí —extreta de la teologia, la Bíblia, la litúrgia, la natura, la història, les tradicions populars, les devocions populars, el teatre, la música, les mitologies grega i romana—; en segon lloc, l'arquitectura en el seu sentit més ampli —disseny i geometria de les edificacions, estudis de so i de llum, ús dels materials emprats en les construccions, organització del treball, comparacions amb la història de l'arquitectura—; en tercer lloc, els contextos en què es mou Gaudí —religiós, estètic, geogràfic, polític, econòmic, social, ideològic— i, en quart lloc, la innovació que caracteritza tota l'obra gaudiniana i que irradia en obres i arquitectes d'arreu del món.

El nou centre també permetrà organitzar cursos, simposis i congressos en connexió amb altres estudiosos d'arreu del món. De fet, tal com va insistir Armand Puig, «volem ser inclusius» i, en aquest sentit, «tothom que treballi Gaudí hi és benvingut».

El pare Manel va rebre la medalla d'Honor de la Ciutat de Barcelona el 2009.

El pare Manel i la bona gent

EDUARD SALA

Cap de l'Àrea Social de Càritas diocesana de Barcelona

La primera vegada que vaig veure el pare Manel, vaig pensar que em trobava davant d'una persona sensellar. Així era la seva aparença.

Ben mirat, crec que representa l'antítesi d'una fada padrina. Està amarat de realitat i, després d'haver passat mitja vida visitant els seus *amics* en centres penitenciaris, els peus se li mouen fermes sobre el terra que sap que gairebé sempre està enfangat i on les varetes màgiques només existeixen als contes. No me l'imagino creient en varetes màgiques ni quan era petit.

A la seva parròquia acull precisament persones que, després d'haver sortit de la presó, no tenen on anar.

El pare Manel és un pont entre dos mons diferents. Té la capacitat de teixir xarxes de complicitats connectant persones que es troben en el costat oposat de l'escala social (al món dels negocis, de l'espectacle o dels mitjans de comunicació) amb els projectes per a la infància, joventut i persones adultes de la Fundació Pare Manel.

I tothom, d'una banda i de l'altra, se l'estima moltíssim.

És un bon capellà, encara que de vegades sembli més un savi despistat o un vell pescador desencisat.

Estima la gent, i per això és llum per a moltes persones, pa i xocolata per a d'altres i font d'inspiració per a moltes altres.

Perquè tocar el terra ens canvia.

Conec persones voluntàries, professionals i religioses que han estat transformades en contacte amb el patiment humà i amb allò que succeeix als marges d'una societat que exclou i construeix murs i rases.

La majoria de nosaltres tenim la nostrallista de referents positius noms que, com el pare Manel, han tocat el terra sense varetes màgiques i han estat transformats. (...)

Són aquells que sempre estan disponibles per donar-te un cop de mà. Es diuen Rosa, Juan, Pilar, Younes, Samira o JuanMa, i viuen a Llefià, a Vallecas, a Santa Coloma, al Carmel, al Mentidero gaditano, a Sarrià, a Sant Ildefons o a l'Estany.

Aquestes persones són llum per al món, sal a la terra i llevat al pa.

Com el pare Manel, són la bona gent. I ens fan millors.

Fragment del llibre «Va de Vida. Lo mejor del camino es compartirlo», d'Eduard Sala. Obra guanyadora del Premi Feel Good 2019 de Plataforma Editorial

Estima la gent, i per això és llum per a moltes persones, pa i xocolata per a d'altres i font d'inspiració per a moltes altres

«T'has guanyat el cel, pare Manel»

El meus grans mestres en l'acompanyament als més vulnerables, el meus amics entranyables en la lluita per un món millor, els germans amb els quals hem compartit tantes estones de patiment pels pobres i marginats ja han obert el seu cor ple de noms —com ho va fer fa poc el nostre bisbe Casaldàliga—, mostrant així que el que han fet dia rere dia ha estat estimar, estimar, estimar.

Ara m'han vingut al cap altres noms que des de fa anys han estat companys d'aventures i desventures entre els germans nostres més desfavorits en l'àmbit de Barcelona i els seus voltants: sor Genoveva, el germà Adrià, el padre Paco, Jaume Botey...

Tots sabem el que ha representat la Fundació Pare Manel per als interns de les presons, per als que sortien sense un lloc on anar, per a tanta gent que rebia ajuda de la seva obra... Ha treballat tant en la lluita contra les desigualtats, en especial en el món de la infància i l'adolescència!

Al pare Manel no li feia res que la seva vida i les seves actuacions fossin «interpretades» i no sempre bé, donada la seva llibertat d'esperit, que el feia actuar per damunt de tot en defensa dels més febles, de la veritat

i de la justícia.

També el desig d'un món millor i més just l'havia fet actuar en més d'una ocasió com a activista des de la base, perquè sabia que la defensa dels més pobres i vulnerables passa sovint per la denúncia i la lluita pacífica.

Recordo un moment difícil que vam viure tots dos el 2017 quan Puigdemont ens va demanar afegir-nos a la llista de JxCat, cosa que en alguns estaments eclesiàstics no va agradar. Ell —amb el seu tarannà, sempre per damunt dels comentaris i amb la llibertat d'esperit que el caracteritzava— va dir: «Jo li demano al bon Déu que em conservi el bon humor, el seny i que sàpiga educar la gent, sobretot aquesta gent senzilla que no ho entén, això de la independència», demostrant el que de veritat li importava.

Ara, en la nova dimensió del Regne, les actuacions que el mostraven tan humà i tan fratern, tan amic dels seus amics i amigues, el faran gaudir en plenitud de l'Amor.

Aquí, ens quedem desolats sense ell, però seguirem repetint cada any l'eslògan de «Guanya't el cel amb el pare Manel». Un cel que només es guanya estimant d'una manera especial els pobres i desfavorits.

VICTÒRIA MOLINS

Sabia que la defensa
dels més pobres i
vulnerables passa
sovint per la
denúncia i la lluita
pacífica

Agustí Codinach

El pare Manel a la presentació del llibre «Así en la Tierra» a la Casa del Llibre (2013).

ANÀLISI

El rostre de Déu i de l'home en l'època del coronavirus (i II)

FRA BERNAT FOLCRÀ
Monjo cistercenc

Quarantena, distància, silenci

La quarantena i el distanciament social, el fet d'estar a un metre dels altres, ens ha fet reflexionar sobre el sentit de recuperar l'autèntica comunió com a respecte de l'altre que neix de la distància. També el silenci de les nostres ciutats buides ens ha ensenyat a escoltar el propi cor. El silenci de la quarantena ha estat com un encontre amb el rostre del misteri, tantes vegades falsejat per les «màscares» de l'egoisme. El virus mostra com la raó instrumental no pot donar compte de tota la realitat. Voler tenir-ho tot sota control és deixar de ser com els infants, perdre la capacitat de meravella davant de la creació, davant del misteri. Confinament, distanciament, silenci, ens han ensenyat que no estem fets per tancar-nos en nosaltres mateixos, sinó per trobar, abraçar i respirar: per viure una veritable comunió amb el rostre dels altres. Silenci, confinament, soledat, han generat una veritable set de sortir, respirar, abraçar.

La història del profeta Elies (1Re 19,11-13) ens mostra com el silenci pot estar ple de Déu. Aquest pasatge de l'Esriptura revela un rostre de Déu subtil: ja no és el Déu de la teofania del Sinaí, present en la potència del vent, del terratrèmol, del foc, sinó la teofania d'un Déu que es revela en un silenci subtil. El profeta Elies, profeta del silenci, ens ensenya com el silenci és el que més revela el rostre de Déu. Perquè el silenci no és absència de comunicació, al contrari, el silenci de vegades és més eloqüent que moltes paraules.

Crist, el rostre fet carn

En Crist el que és totalment Altre, que mai no ha estat vist, pren un rostre i un nom, es fa visible, està encarnat en la persona humana de Jesús de Natzaret. Déu invisible es fa home visible, rostre, per amor a tota la humanitat: el rostre es fa carn. En Jesús el rostre de Déu fa camí i arriba a la plenitud en la creu, com a rostre desfigurat. En la creu el rostre (*prosopos*) es torna sense rostre (*a-prosopos*). El crucificat és un *a-prosopos*, sense rostre, algú amb el rostre completament desfigurat. En el rostre desfigurat del Déu cru-

La humanitat ha pres consciència de la importància d'estar units per vèncer el virus

Roberta

humanitat crucificada pel dolor, per la injustícia, per la pobresa. Aquest seria el bellíssim do del *Paràclit*, el do d'un Rostre-bàlsam que està a prop de tots els sense rostre de la humanitat dolent. És impressionant la fecunditat del significat de la paraula *Paràclit* per ajudar-nos a pensar el rostre de Déu en relació amb el rostre de l'home. El terme grec *Paràclit*, que té el sentit de ser un *alter ego* de Crist, el qual continua la missió del Crist històric, significa *un que és a prop per ajudar*. El sentit de *para/kalein* és el d'una presència activa de Jesús amb els deixebles i els creients en el temps post pasqual, un *ésser-amb*, una *companyia*: el que és cridat a estar al costat. El *Paràclit* és el rostre de Déu que esdevé el Rostre-amic dels creients, que és al seu costat amb una presència íntima i familiar.

En l'etimologia de la paraula *Paràclit*, ser cridat a estar al costat de l'altre, ser-hi a prop, trobem la millor definició del rostre de Déu i de l'home. En l'era del coronavirus trobem un signe d'aquesta realitat profunda de l'Esperit *Paràclit*. La humanitat ha pres consciència de la importància d'estar units per vèncer el virus. S'ha dit en repetides ocasions que aquesta crisi és una oportunitat per sortir-ne millors, per ser més humans i solidaris. Aquesta experiència de la pandèmia ens ha cridat a ser altres *Paràclits*, és a dir, a sentir-nos veritablement cridats a estar al costat, a prop dels altres, especialment de les persones que pateixen.

No es pot pensar en l'Esperit-*Paràclit* sense pensar alhora en el Rostre de Déu i de l'home. Dir *Paràclit* és dir alhora Rostre al plural, i és reconèixer quin és el nostre veritable rostre, ocult sota les màscares de l'egoisme, del consumisme, del poder, de l'atabalament provocat pel soroll i el frenesí... la pandèmia ens ha fet trobar noves maneres de ser a prop dels altres, de ser rostres per als altres. Una d'elles ha estat la de la virtualitat, que ha convertit la llunyania en encontre i en vehicle que ha ajudat a potenciar cap al futur l'encontre cara a cara. Potser l'ús de les mascaretes ens ensenyarà a perdre les nostres «màscaretes» i ens farà més conscients que només el reconeixement del rostre de l'altre és el que ens fa trobar-nos a nosaltres mateixos.

cificat hi ha tots els sense rostre de la terra: els pobres, els sofrents, els oprimits per la injustícia, tots rostres desfigurats pel dolor. El Rostre fet carn mor per ells, lliura el seu Esperit com un altre rostre, nou, que és compliment de tot, de tota la revelació de les Sagrades Escripures.

L'Esperit – Paràclit, rostre que mai no ens abandona

I és en la creu, especialment en el moment del lliurament de l'Esperit (Jn 19,28-37), on Jesús fa l'entrega, el do, d'un rostre-amic per a tots els sense rostre del món, per a tota la

Foto: És en la creu on Jesús fa l'entrega, el do, d'un rostre-amic per a tots els sense rostre del món.

SABER ESCOLTAR

Maria, la nostra mare

JOAN GUITERAS I VILANOVA

Canonge emèrit del Capítol Catedral de Barcelona / secretaria@catedralbcn.org

ca, que mostra l'interior d'una dona que, per obra de l'Esperit Sant, era Mare de Déu.

Hi ha una realitat curiosa. Els escriptors, en l'inici de les llengües parlades, escrivien amablement sobre Santa Maria, la que resplendia per la gràcia de Déu, la que portava en el seu si el Verb fet home. De fet, la devoció mariana és a les arrels del cristianisme. Els escriptors sabien els grans privilegis de la noia de Natzaret i la invocaven per tal que fos el refugi dels pecadors.

Teresa de Calcuta invocava la Verge Maria en diverses oracions ben teològiques

Vaig conèixer, indirectament, la manera de ser de santa Teresa de Calcuta. Un arquebisbe, amic meu, que treballava a la cúria romana, la va haver d'acompanyar per la Ciutat Eterna. Era una persona que anava per feina. L'arquebisbe li va haver de dir, un dia, que no volgués córrer tant, sinó que actués amb major lentitud. La mare Teresa no devia saber que els afers de la Santa Seu acostumen a ser lents. Ella havia viatjat a Roma per tal de rebre una insígnia eclesiàstica i per poder explicar al Sant Pare les preocupacions sobre la feina apostòlica a l'Índia.

No obstant això, vull referir-me a aquesta monja, tan carismàtica i coneguda mundialment, fins al punt que va ser premi Nobel de la Pau. Teresa resava sovint aquesta pregària:

«Maria, estimadíssima mare meva, doneu-me el vostre cor tan bell, tan pur, tan immaculat, tan ple d'amor i humilitat, de manera que jo pugui rebre Jesús com ho féreu i córrer sol·lícita a donar-lo als altres.»

Aquesta gran dona invocava la Verge Maria en diverses oracions ben teològiques: Mare de Déu i mare nostra, mare de l'Església, model de caritat i de fe, veritable exemple de santedat i prudència. Volia, amb lògica, que Maria la portés al seu Fill, Jesús, paraula eterna del Pare, autèntic sentit per a la vida dels creients.

L'Església, cada dia, al capvespre, prega amb el «Magníficat», el càntic que va entonar Maria en la trobada amb la seva cosina Isabel. Un cant inspirat en la tradició bíbli-

P-J YNARAJA

Capellà del Montanyà
ynaraja@gmail.com

L'Església no és cap empresa, és comunió espiritual, presidida pel Papa. Si deia que la tecnocràcia, a tot estirar, és capaç de mantenir una societat, sense que aconsegueixi que progressi, cosa semblant, o pitjor, passa si l'Església se sotmet a tecnocràcia espiritual.

Exemple d'aquesta pretensió és l'obstinació d'omplir tots els oficis assignats a les parròquies. En recordo una d'uns 3.000 habitants, que tenia rector, dos vicaris i un beneficiat. Les misses corresponents estaven assegurades i els preveres absolien els penitents que ho sol·licitaven. Era rica en locals i propietats rústiques, però no tenia cap profeta. La seva situació actual ja us la podeu imaginar.

No oblidaré mai un diàleg del *Diario de un cura rural*, de Berna-

A PROPÒSIT DE...

Tecnocràcia (2)

nos. El sacerdot serà diu al protagonista turmentat que cap bisbe vol tenir sacerdots sants. El contingut d'aquesta obra és molt agut. Penso que avui el curial projecte posaria l'accent en la incomoditat que sempre representa un clergue profeta.

Torno al tema de sempre: Pau de Tars, d'on era bisbe? En quina diòcesi encaixaria bé avui dia?

La tecnocràcia política o espiritual generalment és estèril, però no l'hem de confondre amb la tecnologia. D'aquesta segona es va servir

La tecnocràcia política o espiritual generalment és estèril, però no l'hem de confondre amb la tecnologia

el Senyor. Ara bé, com que el que hom escriu triga més del que voldria a arribar al públic i el temps vola, avanço un proper esdeveniment que encaixa bé en tot això a què em refereixo.

Catequistes: aviso els nois i noies de quinze anys, amb *smartphone*. S'anuncia que Carlo Acutis (Londres 3-V-1991 / Milà 12-X-2006) mort víctima d'una leucèmia fulminant, serà declarat beat a Assís el mes d'octubre. Destre en informàtica, molt aficionat a aquesta tecnologia, a internet i videojocs inclosos, segons la seva mare, la seva fe cristiana el va portar a ser ciberapòstol de l'Eucaristia. Aquesta qualitat, afegida al miracle per la seva intercessió de la curació d'un nen brasiler, són els motius que el mereixen ser inscrit a l'àlbum corresponent.

SIGNES D'AVUI

Tres nebodes

Els adverbis *quan* i *on* constitueixen referències bàsiques del temps i de l'espai, indispensables per situar la nostra vida. Hi ha coincidències quan hi ha trobades al mateix lloc o els fets passen al mateix temps. A la meua família, vivim una coincidència de tres nebodes, dues de les quals ja han donat a llum i la tercera ho farà aviat. Una gran alegria perquè les criatures són esperades i ben rebudes. El primer naixement va ser a principis de març. El segon, a finals d'agost. El tercer serà entre setembre i octubre. Aquests tres fets de vida coincideixen en el temps de la pandèmia del Covid-19, un coronavirus tan invisible com omnipresent. Un escenari inimaginable per aquestes dates de l'any passat.

Les transmissions en el món

actual troben grans dificultats per passar d'una generació a l'altra. Al contrari del coronavirus, que té un grau altíssim de contagi. En canvi, la cultura, els valors, les institucions de qualsevol índole... suen tinta per no perdre's pel camí. Lluís Duch havia estudiat aquest fenomen. La vida, sempre esplèndida i abundant, avui troba moltes reticències a ser transmesa.

Més encara quan vivim una època de restriccions i dubtes. Les condicions laborals i econòmiques no ofereixen garanties. Vivim instal·lats en la incertesa. El nostre món és dis-

La seva maternitat trenca la bombolla d'una proposta individual

LLUÍS SERRA LLANSANA
llserrall@gmail.com

ruptiu. La continuïtat està amenaçada. D'un moment a l'altre es pot interrompre bruscament. Substituïm les pel·lícules de llarga durada per uns quants fotogrames. En canvi, un fill o una filla representen un projecte de llarg termini.

Aquestes tres nebodes canten a trio, amb les seves parelles i l'entorn familiar, un cant a la vida i a l'esperança. Una notícia magnífica davant de tant desànim i pessimisme. La seva maternitat trenca la bombolla d'una proposta individual per obrir-se a l'altre en una història de donació i d'amor. L'alegria sorgeix del fons de la seva experiència. Es tracta d'una alegria lúcida, que no amaga les dificultats, però que no s'hi plega. Com elles tres, molts joves aposten per la vida i això ens dona esperança a tots.

VICTÒRIA MOLINS, s.t.j.
viquimolins70@gmail.com

El claustre de Santa Anna s'ha convertit des de la pandèmia, i després del confinament, en un menjador social amb totes les mesures de seguretat. A l'aire lliure, amb la separació de dos metres entre les taules, presa de temperatura i gel hidroalcohòlic per a les mans.

Unes safates amb els departaments propis d'aquest tipus de menjadors proporcionen cada dia menjar abundant, calent i acabat de fer, gràcies a la generositat de l'empresa de Restaurants MONVIC, que ens dona gratuïtament cada dia cent menús i cent bosses amb el sopar.

La bellesa arquitectònica del segle XIII es conjumina amb la bellesa de l'amor fratern que proporciona uns dinars en aquest marc privilegiat i amb la dignitat d'un restaurant que no té res a envejar als de l'Ei-

FINESTRA A LA VIDA

El violinista al claustre de Santa Anna

xample o la Bonanova.

Voluntaris amb una bona dosi d'entusiasme pel nou servei —i amb un gran respecte a la normativa d'higiene i sanitat— atenen els diferents torns cada dia. Hi ha un clima de pau, serenor i benestar que no té res a veure amb altres indrets que en diem de «beneficència». És un menjador al qual han tingut accés persones que, per diferents causes —en especial després de la pandèmia—, tenen dificultats per cobrir primeres necessitats.

És un matí qualsevol a la 1 del migdia. Les taules estan ja plenament ocupades en tres dels laterals del claustre. Només se sent el soroll dels coberts sobre les safates. Però, de cop i volta, les notes bellíssimes d'un violí es deixen sentir per les arcades gòtiques, fent que dotzenes de caps cerquin d'on ve aquella

música.

Un detall de fraternitat generosa. Un artista espontani ha demanat permís als encarregats, i ha volgut tenir amb els nostres comensals aquest detall de bonhomia i art gratuït i generós.

La truita de patates i ceba —un segon amb guarnició de verdures que entrava en el menú del dia— es menjava amb més gust harmonitzada amb les notes arrencades al violí d'un músic amb sentiments més enllà dels artístics: els solidaris amb els germans necessitats.

La bellesa arquitectònica del segle XIII es conjumina amb la bellesa de l'amor fratern

**El culte és present entre els catòlics de ritu llatí,
concretament a les illes de Siros i Tinos**

La Mare de Déu de la Mercè a Grècia

El Santuari de Faneromeni, amb l'antiga capella a la dreta.

El culte a la Mare de Déu de la Mercè, pel que fa a la Faneromeni del poble de Khrussa, a Siros, té origen en una petita capella familiar

El culte de la Mare de Déu de la Mercè és present a Grècia, entre els catòlics de ritu llatí, concretament a les illes de Siros i Tinos, del grup de les Cíclades, a la mar Egea.

A l'illa de Siros, dins el terme del poble de Khrussa, al cim d'una muntanya de 400 m, hi ha el santuari de la Faneromeni, és a dir, «l'Apareguda», que no és altra que la Mare de Déu de la Mercè. Faneromeni («l'Apareguda»), referit a la Mare de Déu, és una advocació de tradició ortodoxa, molt freqüent i popular a tot Grècia. Per tant, inicialment no té cap vinculació amb la Mare de Déu de la Mercè, tot i que aquesta advocació i l'orde religiós que hi està relacionat, el dels mercedaris, té origen en una «Aparició» (o un «Descens») de la Mare de Déu.

No és cert que la devoció a la Mare de Déu de la Mercè a Grècia es remunti a l'expedició dels almogàvers, com s'ha dit, fins i tot, per part d'algun

historiador mercedari i que s'ha repetit en fulletons explicatius del santuari de Faneromeni, o encara en un llibre-guia de Siros. Ni tampoc que aquesta devoció existia a Siros ja des del segle XV, com apareix en una publicació mercedària de França. Tampoc no hi fou portada pels mercedaris, perquè aquest orde no es va estendre mai cap a l'Orient.

El culte a la Mare de Déu de la Mercè, pel que fa a la Faneromeni del poble de Khrussa, a Siros, té origen en una petita capella, propietat de la família Khalavazís. De fet, a Siros, com en altres illes, n'hi ha moltes, d'aquestes capelles privades, fora dels pobles. Aquesta capella és esmentada per primera vegada amb el nom de Faneromeni en un testament del segle XVII. Nicolau Khalavazís, un cop pujats els fills, es feu monjo amb el nom de

Nectari. En el seu testament encomana al seu fill Linardos la cura de «la nostra església de Faneromeni», que ha de passar «de fills a fills». Això mateix repeteix Linardos en el seu propi testament, i afegeix que aquesta capella ha de continuar sempre servida per sacerdots ortodoxos i passar, doncs, «de papàs a papàs». El darrer papàs ortodox va morir l'any 1728.

Lentament Faneromeni anà passant als catòlics. Cal tenir present que hi havia força matrimonis mixtos, que molts infants eren educats en escoles catòliques i que molts documents, com ara el testament esmentat de Khalavazís, eren redactats a la cancelleria catòlica. Faneromeni devia passar plenament a mans catòliques entre el 1728 i el 1788.

La capella original, de mides molt reduïdes, resultava del tot insuficient per acollir els fidels que hi acudien, catòlics i també ortodoxos. L'any 1883 s'inicià una recollida de fons per a la construcció d'una nova església dedicada a la Mare de Déu, «comunament anomenada Faneromeni», diu el bisbe Massucci, i afegeix: «Atès que, certament, aquest títol de la Mare de Déu té un prestigi immens entre els nostres conciutadans orientals (és a dir, ortodoxos), i molts en aquesta festa venen a aquest temple per devoció.» D'aquest temps ha de ser —no se n'ha fet un estudi tècnic— una icona força rústica que presenta la Mare Déu dreta, amb l'Infant Jesús damunt el braç esquerre, portant un escapulari amb l'escut dels mercedaris (la creu i les quatre barres), i, als seus peus, s'hi veuen unes cadenes trencades.

El 24 de setembre del mateix any 1883 el bisbe Teòfil Massucci posava la primera pedra de la nova església. Aquesta fou consagrada el 24 de setembre del 1890, en un acte molt solemne i molt concorregut, com diuen les cròniques. Un exemple: «Va ser brillant la il·luminació des del vespre abans en els punts elevats al voltant de l'església; i al matí següent va aparèixer pertot arreu una gran munió de gent moguda per la devoció a la sempre Verge Maria i passant per la seva església, de manera que els uns s'hi prosternen i els altres hi compleixen els seus vots. No sola-

ment els catòlics, sinó també molts orientals (ortodoxos).»

En aquesta ocasió, s'instal·là damunt l'altar major un quadre que el bisbe havia encarregat al pintor Makrodimas. És el quadre que, des del fons del presbiteri, presideix encara l'altar i que representa la Mare de Déu de la Mercè, en la forma clàssica de la Misericòrdia (sembla que aquesta forma és freqüent des del segle XV), cobrint amb el seu mantell diversos personatges, entre els quals el papa (Gregori IX) i sant Pere Nolasc, a l'esquerra del qui mira, i a l'altra banda el rei Jaume I i sant Raimon de Penyafort. La Mare de Déu porta l'escapulari llarg, amb l'escut mercedari a l'alçada del pit, i, als seus peus, hi ha unes cadenes trencades. El conjunt sembla inspirat en un gravat de Peeter de Jode el Jove, d'Anvers (1606-1674).

El 8 de setembre del 1900 el bisbe Pòlitos erigia l'església de Faneromeni en parròquia. Atesa la multitud de fidels que s'hi congrega cada any el 24 de setembre, l'any 1988 el bisbe Fragkiskos Papamanolis feu habilitar un gran espai davant l'església, en una esplanada, amb un altar fix de pedra, que és on se celebra la litúrgia el dia de la festa. L'any 1992 el mateix bisbe Papamanolis erigia l'església de Faneromeni en santuari, el Santuari de tot Siros (*Pansirianó Proskínima*).

Cada any, el 24 de setembre, la festa de la Faneromeni, i precedida per un octavari de preparació, és celebrada amb gran solemnitat, amb l'afluència de fidels catòlics de tota l'illa de Siros i d'altres illes veïnes, i també d'ortodoxos.

A l'illa de Tinos, l'església parroquial està dedicada a la Mare de Déu de la Misericòrdia

Quadre de la Mare de Déu Faneromeni que presideix l'altar.

Innocenci XII va estendre la devoció a la Mercè

A la veïna illa de Tinos, concretament al poble de Kekhros, l'església parroquial està dedicada a la Mare de Déu de la Misericòrdia (en grec), és a dir, la Mare de Déu de la Mercè, com queda explicat en la inscripció llatina damunt el quadre que presideix l'altar major: B[eata] M[aria] V[irgo] de Mercede. La festa se celebra també el 24 de setembre. La denominació usual d'aquesta Mare de Déu és sempre també Faneromeni.

La Mare de Déu de la Mercè és venerada encara al continent, concretament al Pireu, al barri de Tamvúria, on, l'any 1929, mariners originaris de Siros van construir una església dedicada a la Faneromeni i on, cada any, el 24 de setembre, se celebra solemnement la seva festa.

Descartat l'origen medieval, quan va arribar la devoció a la Mare de Déu de la Mercè a les illes de Siros i Tinos? Potser després que el papa Innocenci XII n'estengués el culte a tota l'Església catòlica (l'latina), l'any 1696; per tant, a les illes gregues hi devia arribar a la primera meitat del segle XVIII; però no sabem per quin conducte. Probablement és d'aquest temps la vella icona conservada al santuari de Faneromeni, a Siros.

El nom llatí de Mercè apareix només en documents i inscripcions en llatí o en italià. Així, per exemple, llegim en un *Libro di memorie*, sobre el dia de la primera pedra, el 24 de setembre de 1883: «El bisbe [...] ha beneït la primera pedra angular i els fonaments de la nova església [...] en honor de la Mare de Déu de la Mercè *pro redemptione captivorum*, conservant l'antic títol de la primitiva església (és a dir, Faneromeni), la qual servirà de sagristia de la nova, i per això s'ha de conservar a la nova el títol de la primera.» La mateixa denominació apareix en la part llatina de la inscripció de la primera pedra. I també en la inscripció llatina esmentada de l'església de Kekhros, a Tinos.

En grec, el terme «Mercè» és traduït de diverses maneres en els documents o en descripcions que parlen d'aquesta Mare de Déu. Així tenim: Mare de Déu de la misericòrdia o de la pietat (*éleos*), de la redempció (*litrotís*), de la gràcia (*kharis*), etc. També apareix el terme *ksesklavotra* («alliberadora d'esclaus»). El nom, però, oficial i popular, és sempre el de Faneromeni.

Un himne molt popular que es canta sempre a Siros en la festa de la Faneromeni, fa, en la seva primera estrofa: «Acudim a la vostra protecció, oh Maria, / dolça Santíssima Faneromeni. / Amb fe, Mare de Déu, us cantem himnes, / la vostra gràcia humilment us demanem.»

JOAN PLANELLAS
I BARNOSELL

Arquebisbe metropolità de Tarragona i primat

L'Institut Superior de Ciències Religioses

Benvolguts i benvolgudes,

A la carta de fa quinze dies vaig insistir en la necessitat d'una formació sòlida per poder viure la fe cristiana en els moments actuals. Donada la seva importància, avui hi torno. Malgrat les dificultats que ens porta la pandèmia, a hores d'ara algunes parròquies o arxiprestats heu pensat en la possibilitat de projectar en el programa del nou curs algunes sessions de formació amb distintes modalitats. Penseu que l'Institut Superior de Ciències Religioses Sant Fructuós dona una resposta a aquesta necessitat a un nivell superior. És una resposta convenient i necessària en aquests moments, una resposta que, com ja deia l'altre dia, ha pensat en contingències i imprevistos d'última hora i, si convé, es troba preparada per fer les sessions telemàticament.

L'any 1943 —han passat gairebé vuitanta anys— aparegué a França un llibre que portava per títol *França, país de missió?*, que escandalitzà força gent d'Església. Ara constatem que els seus autors tenien una percepció aguda del que estava passant al país veí i que començava a soscar el nostre. El llibre no era un crit de croada. Era

més aviat una reflexió rigorosa que feia tocar de peus a terra des d'una autenticitat evangèlica.

Més tard, ja celebrat el Concili Vaticà II, el gran teòleg alemany Karl Rahner escrivia el pronòstic següent: «La nostra situació actual presenta la transició d'una Església recolzada en una societat cristiana homogènia i gairebé idèntica a ella —d'una Església de masses— a una Església constituïda per persones que en contradicció amb el seu entorn, es van obrint pas a una opció de fe, clara i conscient. Així serà l'Església del futur, o bé deixarà de ser» (*Cambio estructural en la Iglesia*, Madrid 1975, 31-32; original alemany de 1972).

Avui els cristians ens trobem ja de ple en aquesta situació descrita. Estem en una situació de peregrins, convivint en una societat aliena al concepte cristià de la vida i, al mateix temps, compartint les inquietuds i esperances d'aquesta societat, però al ras, sense altre sostre que les estrelles. La situació present s'assembla a aquella descrita a la primera carta de sant Pere quan, en un context plural i enmig d'altres creences, l'autor de la carta es dirigeix als cristians amb aquesta recomanació: «Estigueu

sempre a punt per a donar una resposta a tothom qui us demani raó de la vostra esperança. Però feu-ho suaument i amb respecte, mantenint la rectitud de consciència. Així quedaran confosos [...] els qui us difamen per la vostra recta manera de viure com a cristians» (1Pe 3,15-16). Si Jesucrist té realment per a nosaltres «paraules de vida eterna» (Jn 6,68) viurem la situació present amb plenitud, amb joia i amb una certa esportivitat.

Situats en aquest punt, arribem a la conclusió de la necessitat d'un bon avituallament per a la travessa, una formació posada al dia i sòlida per poder respondre als reptes que van sortint en el camí. L'Institut Superior de Ciències Religioses Sant Fructuós està creat per donar aquestes provisions a un nivell científic i sistemàtic. S'adreça especialment a col·laboradors i col·laboradores de parròquies i comunitats, a joves que volen complementar els seus estudis universitaris amb una altra carrera, als religiosos i religioses, laics i laiques entregats que vulguin aprofundir allò que viuen i, en definitiva, a totes aquelles persones amb inquietuds sobre el fet religiós cristià.

Ben vostre.

JOAN JOSEP
OMELLA OMELLA
Cardenal arquebisbe de Barcelona

Visquem l'esperit mercedari

«Princesa de Barcelona, protegiu vostra ciutat», amb aquest prec el poeta mossèn Cinto Verdaguer interpel·lava la Mare de Déu de la Mercè. Estic segur que el proper dia 24 de setembre molts barcelonins i barcelonines, i també moltes persones d'altres contrades, demanaran protecció i salut a la nostra patrona.

A l'arxidiòcesi de Barcelona hi ha una gran devoció a la Mare de Déu en santuaris i ermites. La resta de Catalunya també és terra mariana en què les diferents advocacions manifesten la veritat profètica de les paraules d'Elisabet a Maria: «Ets beneïda entre totes les dones!» (Lc 1,42b). Seguint el fil d'aquestes paraules d'Elisabet ens podem preguntar: per què és beneïda Maria, la mare de Jesús? I podem respondre: santa Maria és beneïda perquè ha tingut fe.

El Concili Vaticà II ensenya que Ella, la Mare de Déu, va engendrar el Fill de Déu «creient i obeint» i que «va prestar la seva fe, exempta de tot dubte, al missatger de Déu» (cf. *Lumen gentium*, 63). Sant Joan Pau II ho recorda novament en l'encíclica *La mare del redemptor* en què va escriure: «Maria ha estat la primera a creure» (n. 26).

Ara bé, la vida de Maria va transcorrer amb dubtes i incomprensions. Ni ella ni Josep van entendre, per exemple, aquelles paraules de Jesús adolescent quan el van trobar al temple de Jerusalem: «No sabíeu que jo m'haig d'ocupar de les coses del meu Pare?» (Lc 2,49). Però Maria i Josep van acceptar el misteri de la missió de Jesús i van confiar en els designis de Déu.

Maria, sempre ben unida al seu Fill, des del bressol de Betlem fins a la creu del calvari, va avançar en el camí de la fe meditant en el seu cor el que veia i oïa. També nosaltres estem cridats a avançar i a viure la fe ara i aquí, en les actuals circumstàncies de feblesa, d'inseguretat i de crisi social i econòmica causades per la persistent pandèmia del Covid-19.

Permeteu-me que, en aquesta festa de la Mare de Déu de la Mercè, em demani a mi mateix i us demani a vosaltres que estiguem disposats a viure l'esperit mercedari, a donar la vida pels altres oferint-nos als més vulnerables davant les conseqüències de la crisi actual.

El títol de la Mercè al·ludeix a allò que és do, esforç generós i desinteressat. L'Orde de la Mercè, fun-

dat l'any 1218, va donar resposta a una necessitat urgent de la societat d'aquell temps, l'alliberament dels captius perquè poguessin tornar a la seva terra amb les seves famílies. Des de l'inici, l'acció redemptora dels mercedaris va anar unida a la dimensió caritativa i d'hospitalitat. Sant Pere Nolasc, un laic, de professió comerciant, gran devot de Santa Maria, des de l'Hospital de Santa Eulàlia, acollia els desvalguts de la ciutat i ajudava els captius redimits a refer-se. Els mercedaris han anat aplicant aquest carisma fundacional a les diverses realitats del món, sobretot amb les seves obres al servei dels presos i dels marginats.

Per això, amb motiu de la festa de la nostra patrona, demano que, en esperit i amb obres de bé, ens fem tots mercedaris. Així farem el pelegrinatge de la fe, imitant santa Maria, i farem realitat el que desitja el poeta en els *Goigs de Nostra Senyora de la Mercè*: que Maria sigui la nostra estrella, llum en les nits fosques, que ens faci missatgers de l'amor de Crist entre els més pobres i ens alliberi de totes les adversitats, fins i tot, de la mort eterna. Mare de Déu de la Mercè, princesa de Barcelona, pregueu per nosaltres.

COMENTARI DE LA PARAULA

Molts són els cridats, però pocs els elegits

La paràbola dels treballadors de la vinya està emmarcada per la mateixa màxima: «Els darrers seran primers i els primers darrers», repetida al final de la perícopa de l'home ric i al final de la paràbola. Però el Còdex Beza i la gran majoria de manuscrits conserven una altra màxima posada com a conclusió. Jo l'he posada com a títol de l'homilia, contra el parer de la majoria que consideren que ha estat presa de Mt 22,14, però no com a conclusió de la paràbola, sinó de tot el grup d'ensenyances que Jesús acaba d'impartir als seus deixebles (19,1-20,16). A

continuació, Jesús emprendre la pujada a Jerusalem. De fet, són màximes del judaisme que Jesús es va fer seves, i aquesta última n'és la cloenda. Jesús se serveix sovint, segons Mateu, del gènere parabòlic, perquè de per si ja és entenedor. La vinya és figura d'Israel i «l'amo de la casa», de Jahvé. Però Mateu el compara amb «un home amo de la casa», «el senyor de la vinya», i en subratlla la seva magnificència i el fet que «la recompensa pel treball que han fet a la vinya és igual per a tots, *«un denari cada un»*. Sovint s'interpreta la paràbola jutjant l'actitud de «l'amo de la casa», preguntant-nos si és just o no el que va fer ell: «Amic, no et faig cap injustícia. No has convingut amb mi en un denari? Pren el que és teu i ves-te'n. Vull, però, donar al darrer aquest el mateix que a tu».

GLÒRIA MONÉS

No serà el nostre «ull», la nostra mirada perversa per la societat de consum, el que és «dolent»? Hauríem de ser més prudents quan parlem de Déu i de la seva manera d'obrar, car inverteix la nostra escala de valors: «Els darrers seran primers i els primers darrers.» Ens hem fet un déu a la nostra mida, omnipotent com ho són els nostres poderosos. Jesús posa lletra a les mocions de l'Esperit de Déu a partir de l'experiència que tingué en el Jordà, en ple desert. D'aquí que posi sovint davant els deixebles, que només pensaven en grandeses, «el criadet» que servia i que ell posava al mig dels Dotze i el feia seure a taula.

JOSEP RIUS-CAMPS

Teòleg i biblista / riuscamps@yahoo.es

CONSULTORI BÍBLIC

PILAR CASALS

Biblista i egiptòloga

Quina funció tenen els àngels a la Bíblia?

El mot «àngel» deriva del grec *àngelos*, que tradueix l'hebreu *mal'ak*, que vol dir missatger. Els àngels són esperits missatgers de Déu. A l'Antic Testament els àngels formen al voltant del Déu únic «l'exèrcit del cel» (1Re 22,19). Se'ls anomena fills de Déu (Sl 29,1) i servidors sagrats (Jb 5,1).

Els relats bíblics més antics parlen d'un «missatger de Déu», que tot sovint transmet les ordres divines en el Gènesi. Semblant a Déu parlant i actuant, és enviat en el seu nom per protegir Israel durant el seu pas pel mar Roig (Ex 14,19); vetlla el servent d'Abraham (Gn 24,7) i Jacob (Gn 48,16). En els darrers llibres de l'AT a vegades els àngels reben noms que tenen relació amb la seva missió: Rafael («Déu guareix» o «té cura de», i es cuida de Tobies (Tb 3,1; 12,15); Gabriel («Déu és fort») transmet els secrets de Déu (Dn 8); Miquel «qui és com Déu?», príncep de tots, protegeix Israel (Dn 10,13-21)

Al NT, als noms ja coneguts, Pau afegeix el de l'arcàngel (1Te 4,16). Els àngels estan íntimament units a la vida terrestre del Crist, com podem observar en els passatges de l'encarnació (Lc 1,26), Nadal (2,9-13), les temptacions (Mc 1,13), l'agonia (Lc 22,43), l'Ascensió (Ac 1,10). Asseguren la protecció dels humans (Mt 18,10; Ac 12,15), presenten a Déu les seves pregaries i condueixen al Paradís les ànimes dels justos (Lc 16,22). Miquel és l'encarregat de custodiar de l'Església naixent, com abans ho havia fet amb Israel. Quan evoca el destí últim dels homes ressuscitats, Crist diu que els elegits seran com els àngels de Déu, que no prenen ni muller ni poden morir (Lc 20,36).

PER A CONSULTES:

REDACCIO@CATALUNYACRISTIANA.CAT

Diumenge XXV de durant l'any

Lectura primera

Is 55,6-9

Els meus pensaments no són els vostres

Lectura del llibre d'Isaïes:

Cerqueu el Senyor, ara que es deixa trobar; invoqueu-lo, ara que és a prop. Que els injustos abandonin els seus camins, i els homes malèfics, els seus propòsits; que es converteixin al Senyor i s'apiadarà d'ells, que tornin al nostre Déu, tan generós a perdonar. Perquè els meus pensaments no són els vostres, i els vostres camins no són els meus, diu l'oracle del Senyor. Els meus camins i els meus pensaments estan per damunt dels vostres tant com la distància del cel a la terra.

Al·leluia

Ac 16,14b

Obriu, Senyor, el nostre cor perquè escoltem atentament les paraules del vostre Fill.

Salm responsorial

144

Us beneiré, Déu meu, dia rere dia, lloaré per sempre el vostre nom. El Senyor és gran. No us canseu de lloar-lo, que la seva grandesa no té límits.

R. El Senyor és a prop dels qui l'invoquen.

El Senyor és compassiu i benigne, lent per al càstig, gran en l'amor. El Senyor és bo per a tothom, estima entranyablement tot el que ell ha creat. *R.*

Són camins de bondat els del Senyor, les seves obres són obres d'amor. El Senyor és a prop dels qui l'invoquen, dels qui l'invoquen amb sinceritat. *R.*

Lectura segona

Fl 1,20c-24,27a

Per a mi, viure és Crist

Lectura de la carta de sant Pau als cristians de Filipis:

Germans, tant si surto amb vida d'aquesta presó com si he de morir, sé que Crist serà glorificat en el meu cos. Perquè per a mi, viure és Crist, i morir em seria un guany. Però quan penso que mentre continua la meua vida puc fer un treball profitós, no sé pas què escollir; em trobo pres per aquesta alternativa: d'una banda, el meu desig és morir ja per estar amb Crist, cosa incomparablement millor; però d'altra banda, pensant en vosaltres, veig més necessari que continuï la meua vida corporal. Ara, a vosaltres, us demano solament això: que porteu una vida digna de l'evangeli del Crist.

Evangelí

Mt 20,1-16a

Tens enveja perquè jo soc generós?

Lectura de l'evangeli segons sant Mateu:

En aquell temps, Jesús digué als deixebles aquesta paràbola: «Amb el Regne del cel passa com amb un propietari que sortí de bon matí

a llogar treballadors per a la seva vinya: va fer tractes per un jornal, i els envià a la seva tasca. Sortí altra vegada a mig matí, en trobà d'altres a la plaça sense feina i els digué: "Aneu també vosaltres a la meua vinya; us pagaré el que sigui just." I ells hi van anar. Pels volts de migdia i a mitja tarda, tornà a sortir i va fer el mateix. Una hora abans de pondre's el sol encara en trobà d'altres i els digué: "Què feu aquí tot el dia desvagats?" Ells li contesten: "És que ningú no ens ha llogat!" Els diu: "Aneu també vosaltres a la meua vinya." Al capvespre, l'amo de la vinya digué a l'encarregat: "Crida els treballadors i paga'ls el jornal. Comença pels qui han vingut més tard i acaba pels primers." Vingueren,

per tant, els qui feia una hora que treballaven, i cobraren el jornal sencer. Quan tocava als primers, es pensaren que cobrarien més, però van cobrar el mateix jornal. En veure això, rondinaven i deien al propietari: "Aquests darrers han treballat només una hora i els pagues igual que a nosaltres, que hem hagut de suportar tot el pes de la jornada i la calor." Ell va respondre a un d'aquests: "Company, quin mal t'he fet? No havíem fet tractes per un jornal? Doncs pren el que et toca i ves-te'n. A aquest darrer jo li vull donar igual que a tu. Que no puc fer el que vull a casa meua? Tens enveja perquè jo soc generós?" Així els darrers passaran a primers, i els primers, a darrers.»

Calendari de la setmana

Lectures de la missa, santoral i altres celebracions

(CICLE LITÚRGIC A; FERIAL II)

TEMPS DE DURANT L'ANY

(SALTERI: SETMANA 1)

Setembre

20. DIUMENGE

Diumenge XXV de durant l'any, Verd. Lectures: Isaïes 55,6-9 / Salm 144 / Filipencs 1,20c-24.27a / Mateu 20,1-16a
SANTORAL: Andreu Kim Taegon i comp., mr.; Càndia, vg. i mr.; Eustaqui, Teopista i fills, mr.

21. DILLUNS

Sant Mateu (F), Vermell. Lectures: Efesis 4,1-7.11-13 / Salm 18 / Mateu 9,9-13. Girona: **Dedicació de la catedral** (S), Blanc.
SANTORAL: Celina, vg.; Ifigènia, vg.

22. DIMARTS

Feria, Verd. Lectures: Proverbis 21,1-6.10-13 / Salm 118 / Lluc 8,19-21. Urgell: **beat Josep Batalla i comp.** (ML), Vermell.
SANTORAL: Digna, vg. i mr.; Fèlix IV, p.; Maurici, mr.

23. DIMECRES

Sant Pius de Pietrelcina (MO),

Blanc. Lectures: Proverbis 30,5-9 / Salm 118 / Lluc 9,1-6. Tarragona: **Santa Tecla** (S), Vermell.
SANTORAL: Andreu, mr.; Lli, p. i mr.

24. DIJOUS

Fèria, Verd. Lectures: Eclesiastès 1,2-11 / Salm 89 / Lluc 9,7-9. Barcelona, Sant Feliu de Llobregat i Terrassa: **Mare de Déu de la Mercè** (F), Blanc.
SANTORAL: Gerard, b.; beat Marc Criado, prev.; Pacífic, prev.

25. DIVENDRES

Fèria, Verd. Lectures: Eclesiastès 3,1-11 / Salm 143 / Lluc 9,18-22. Tarragona: **Mare de Déu de la Misericòrdia** (S), Blanc. Girona: **Sant Dalmau Moner** (MO), Blanc.
SANTORAL: Aurèlia, vg.

26. DISSABTE

Feria, Verd. Lectures: Eclesiastès 11,9-12,8 / Salm 89 / Lluc 9,43b-45. O bé: **Sants Cosme i Damià** (ML), Vermell.
SANTORAL: Justina, vg. i mr.; Nil, ab.

El Sant 26 SETEMBRE

Sants Cosme i Damià

Els màrtirs d'època romana van ser nombrosos, i alguns d'ells ben aviat van ser venerats tant a Orient com a Occident. Cosme i Damià (s. III - c. 303), els anomenats sants metges, en són un bon exemple.

Encara que ens han arribat tradicions diferents sobre la vida d'aquests dos màrtirs, tot sembla indicar que Cosme i Damià eren dos germans bessons possiblement d'origen àrab que feien de metges a la zona de Síria. Bons cristians, exercien la seva professió sense demanar res a canvi i van obrar diversos miracles i guaricions, per la qual cosa eren molt admirats. Durant la cruenta persecució de l'emperador Dioclecià, sant Cosme i sant Damià van ser arrestats. Com que no van voler abjurar de la fe en Crist van ser torturats, però la tradició diu que miraculosament sortien indemnes de tots els suplicis. Finalment, van ser decapitats. Són considerats els patrons dels metges i els farmacèutics, i són invocats contra les malalties.

No és només un abús, és una ferida. A propòsit d'una nota doctrinal

JAUME GONZÁLEZ PADRÓS
Professor de l'Institut Superior
de Litúrgia de Barcelona

El 8 de juny del 2020, el Papa va aprovar les respostes que havia donat la Congregació per a la Doctrina de la Fe, referent a la modificació de la fórmula sacramental del baptisme. En aquest escrit es deixa clar que, variar les paraules amb què s'administra el primer dels sacraments, converteix en invàlida l'acció sacramental i que, per tant, cal repetir el ritu absolutament. Desplegant la seva argumentació, la nota doctrinal, després de citar la Constitució litúrgica en el seu número 22 §3, quan declara que ningú, ni que sigui sacerdot, canviï, tregui o afegeixi res per iniciativa pròpia en la litúrgia, fa una afirmació de gran calat, on ens fa veure que tota transgressió de la norma litúrgica és molt més que això; no estem solament davant un acte d'indisciplina. Diu el text: «Modificar segons el propi arbitri la forma celebrativa d'un sacrament no constitueix un simple abús litúrgic, en tant que transgressió d'una norma positiva, sinó també un *vulnus* [ferida] infligit tant a la comunitat eclesial com a la possibilitat de reconèixer en ella l'obra de Crist.» Si la litúrgia —com ens va recordar el Vaticà II seguint la línia magisterial de Pius XII a *Mediator Dei* (1947)— és «l'exercici del sacerdoci de Jesucrist» (*Sacrosanctum concilium* 7), resulta obvi que el ministre no pot erigir-se en amo de la celebració litúrgica, ni tan sols la mateixa i concreta comunitat celebrant ho

pot fer. Tant és així, que afirma la nota doctrinal: «Quan el ministre diu “Jo et batejo...”, no parla com un funcionari que exerceix un paper que se li ha assignat, sinó que opera ministerialment com a signe presència de Crist, que actua en el seu Cos, donant la seva gràcia i fent d'aquella concreta assemblea litúrgica una manifestació de “la naturalesa autèntica de la veritable Església [*Sacrosanctum concilium* 2]”.» Creiem sincerament que és urgent fonamentar cristològicament el ministeri ordenat. Altrament, el mateix sacerdot o diaca no podran tenir una mirada completa sobre el seu ser sacerdot o diaca i, en conseqüència, sobre la seva mateixa vida ministerial. Quan actua en l'àmbit sagrat de la litúrgia, el ministre no pot no recordar, amb tota la intensitat possible, que ho fa *in persona Christi capitis*, és a dir, no en el seu propi nom, sinó que és sacrament (o sigui, realitat present i operant, actual i viva) de Crist mateix, cap del seu Cos, l'Església, a la qual associa a aquesta obra tan gran (cf. *Sacrosanctum concilium* 7). Hem, doncs, d'agrar a la Congregació per a la Doctrina de la Fe aquesta nota doctrinal, que ha de ser acollida com un estímul per viure en la veritat la sacramentalitat del ministeri eclesial i de tota la fe catòlica, aquesta veritat a la qual Jesús, en l'últim sopar, va voler consagrar els seus apòstols (cf. Jn 17,17).

Moltes gràcies, Josep

ANTONI MAS I BIGAS

Els Hostalets de Balenyà

Benvolgut Josep Ruaix, des del primer article que vas publicar sobre «Església i llengua. La meua experiència» m'hi vaig enganxar i se m'han fet interessants i curts. És molt bo que la gent que et llegeixi sàpiga que el català, sortosament, es continuava parlant i practicant malgrat la repressió. També tinc el record de la meua estada al Seminari de Vic, on vam tenir la sort de rebre molt ensenyament en català i vam començar a fer servir les teves fitxes amb Mn. Joaquim Maideu, que ens les feia estimar.

Has parlat de persones que m'estimava molt, com Mn. Vicenç Esmerats, que també ens feia llatí i música, i al Seminari Major ens feia grec. Era molt bon pedagog. I de Mn. Jaume Camprodon; no l'havia tingut com a professor, però sí que, quan era vicari de pastoral del bisbat de Vic, ens havia fet alguna xerrada i sempre li he d'agrair que em donés la clau per ser valent quan s'ha de dir sí o no.

Quan vares anar a Roma, un servidor començava el tercer curs del Seminari Menor, encara no havia fet els 13 anys. Que bé, oi?, poder anar a Roma a estudiar Filologia clàssica i viure tot el rerefons del

Concili Vaticà II i la cloenda... Que interessant seguir els teus passos per la teua experiència a Itàlia!

Pel que fa al català, quina sort que un nucli de bisbes nostres varen aconseguir que el català fos reconegut, en una època que era difícil, com una de les llengües vernacles litúrgiques i, de retop, varen aconseguir que el català adquirís prestigi.

M'agrada, aprenc i entenc moltes coses que has anat fent durant la teua vida, com la formació humanística i clàssica, la capacitat per valorar les llengües vives per damunt del llatí, com el català, i tota la tasca que has anat fent per defensar la teua i nostra llengua davant les diverses dificultats que han anat sortint pel camí i has anat vivint.

Josep, t'agraeixo tot el que has fet en el món de la docència, en la publicació d'articles i llibres sobre la nostra llengua i també com a traductor, corrector i revisor de textos. I de la teua implicació en l'oratori en homenatge als bisbes Oliba i Torras i Bages.

Que per molts anys puguis participar activament perquè tant en l'Església com a Catalunya, Espanya i al món sigui reconeguda la nostra llengua i els nostres drets com a poble.

EL CONSULTORI

PREGUNTES I RESPOSTES SOBRE DOCTRINA I MORAL

pel Dr. Joan Antoni Mateo

Vacunes

M'agradaria que oferís alguns elements de discerniment sobre l'ús de vacunes per tractar el coronavirus. Hi ha una polèmica sobre vacunes que fan servir material biològic de fetus avortats.

L'arquebisbe de Sydney es va adreçar recentment al govern d'Austràlia a través d'un article en què plantejava que «la vacuna que s'anuncia des de l'Administració podria plantejar seriosos problemes de consciència a molts ciutadans, ja que aquesta vacuna podria utilitzar una línia cel·lular que es cultiva a partir d'un fetus humà avortat de forma electiva. Mons. Munilla en una entrevista es preguntava quin sentit tindria que algú que rebutja l'avortament dels éssers humans en el si matern, admetés l'ús d'aquest tipus de vacuna i aclariria que la valoració moral seria diversa en el cas de tractar-se d'avortaments espontanis, i no provocats. La diferència seria similar a la que hi ha entre fer servir òrgans d'un cadàver donat per a la investigació o la utilització dels òrgans d'un ésser humà que hagi estat executat. El primer cas és moral, mentre que el segon és immoral. El fi no justifica els mitjans i no s'hi val tot encara que curi. L'Església ensenya que els cadàvers d'embrions o fetus humans han de ser respectats com les despulls dels altres éssers humans. No són despulls d'animals i tota pràctica comercial és il·lícita. Segons la instrucció *Dignitas personae* de la CDF, només "raons de particular gravetat podrien ser moralment proporcionades com per justificar l'ús d'aquest material biològic. Així, per exemple, el perill per a la salut dels infants podria autoritzar els seus pares a fer servir una vacuna elaborada amb línies cel·lulars d'origen il·lícit" i recorda que no és idèntica la responsabilitat dels qui decideixen l'orientació de la producció i la d'aquells que no tenen poder de decisió». Hem d'exigir vacunes segures i ètiques.

PER ENVIAR CONSULTES AL DR. MATEO: elconsultori@hotmail.com

Ap. de correus 121-25620 Tremp (Lleida).

Postals des d'Andalusia

Programes pastorals

El nou curs pastoral ja comença a fer les primeres passes, a través de reunions, planificant fulls de ruta, programes i plans pastorals. Sempre recordaré una entrevista al cardenal Lustiger, qui va ser arquebisbe de París, publicada al *Paris Match*. La jove periodista li va fer aquesta pregunta: «Em podria dir quin és el pla pastoral que té per a la seva diòcesi?» I Lustiger, amb tota la serenitat del món, li va oferir aquesta resposta: «Miri, senyoreta, el pla pastoral de la meua diòcesi és que jo em converteixi cada dia més a Jesucrist.» Em van impactar les paraules del cardenal, la singladura del qual va brillar amb un relleu especial, perquè va anar directament al gra i a l'essència de les activitats dels cristians. «Convertir-se a Jesucrist.» Per això, el papa Francesc, amb bon criteri, en les seves paraules del 27 de maig, davant d'una silenciosa i buida plaça de Sant Pere, va dirigir al món aquest missatge: «Per què teniu por? Encara no teniu fe? Senyor, ens adreceu una crida, una crida de fe. Que no és tant creure que Vós existiu, sinó anar cap a Vós i confiar en Vós.»

Juntament amb els plans pastorals, juntament amb tants programes a les diòcesis, parròquies i institucions, convindria comprendre la clau autèntica de tot apostolat: la força operant de Crist, a través del seu Esperit, i el testimoni clarivident dels seus seguidors, dels creients cristians.

Andalusia compta també amb el bell tresor de les seves imatges, de les germandats i confraries, que proclamen la Bona Notícia de la salvació, a través dels seus cultes i d'una intensa religiositat popular. Entrem al mar del nou curs, a l'oceà d'aquesta societat espantada, amb molta bondat i necessitat d'amor.

ANTONIO GIL
Sacerdot i periodista

Cartes

Intentar ofegar la concertada

Penso que és molt important que no oblidem que, sense l'ensenyament concertat, el sistema educatiu espanyol no podria en l'actualitat satisfer la demanda de places i donar compliment al precepte constitucional de la llibertat educativa. El Govern no pretén eliminar de forma directa aquesta oferta educativa, implantada, per cert, sota un govern socialista. El que fa és intentar ofegar-la per reduir-ne a poc a poc la presència en el conjunt del sistema educatiu. Un procés inacceptable que atempta contra la llibertat d'educació consagrada per la nostra Constitució i essencial per a una convivència social harmònica.

JESÚS MARTÍNEZ MADRID
Salt

Estimar el món apassionadament

Veurem què passarà en els propers mesos. Però, sens dubte, l'expansió del coronavirus ha posat en relleu la necessitat de mirar amb nous ulls la relació humana amb la creació. Certament, és més necessària que mai aquesta ecologia integral, perquè la salvaguarda i el desenvolupament del planeta és responsabilitat de tots.

Si la societat actual és molt complexa, no ho són pas menys les qüestions relatives al medi ambient i al clima. Es resisteixen a estereotips i solucions simplistes. Però és molt important fixar fermament els grans principis, doctrinals i operatius. El document vaticà recent s'inscriu en aquest context, tot i que es va acabar de redactar abans de la pandèmia, la situació actual confirmaria el missatge principal de l'encíclica: tot està connectat, no hi ha crisis separades, sinó una crisi socioambiental única i complexa que requereix una

conversió ecològica veritable.

Entenc que aquesta expressió —conversió ecològica— no agradi a tothom pel risc semàntic de minimitzar el sentit de la metanoia radical exigida per la trobada personal amb Crist. Però no es pot oblidar l'impuls còsmic reflectit a l'*exaltatus fuero a terra*, de Joan 12,32. S'imposa anar al fons, sense entrar en discussions lingüístiques, com la de qui critica la invocació *Solacium migrantium*, perquè és aliena al «vocabulari de l'Església», quan, sense anar més lluny, apareix en diferents passatges de la constitució *Gaudium et spes* del Concili Vaticà II, concretament, en el núm. 84: a propòsit dels llaços de mútua dependència entre els ciutadans i els pobles de la terra, assenyala la necessitat d'un ordenament mundial al servei del bé comú universal.

JOSÉ MORALES MARTÍN
Palafrugell

L'individualisme en el futbol caduca

Vagi per endavant que soc admiradora de Leo Messi pel seu talent futbolístic innegable, però crec que el futbol és molt més que això. De fet, em sembla que la idolatria a Messi és excessiva.

Convindria no oblidar que Messi forma part d'un col·lectiu i que la seva grandesa ha d'estar al servei d'aquest col·lectiu i no a la inversa, entre altres coses perquè les individualitats al futbol sempre tenen data de caducitat mentre que el que és col·lectiu perdura en el temps.

Un projecte esportiu no s'ha de sostenir mai en un sol jugador, per molt Messi que sigui, sinó en una bona planificació construint un equip competitiu en el qual les individualitats estiguin al seu servei. Mai a l'inrevés.

ANNA MARIA MUNTADA BATLLE
Granollers

Podeu enviar les cartes a:

redaccio@catalunyacristiana.cat

MAC
Barcelona
Fotos: Biblioteca de Catalunya

El Palau Robert acull una exposició dedicada a redescobrir la figura i l'obra de Clotilde Cerdà

El virtuosisme d'una revolucionària

«Dedique a Deu la cansó mes bonica de la seva arpa.» Són les significatives paraules que mossèn Jacint Verdaguer va escriure, l'1 d'octubre del 1888, en una carta adreçada a Esmeralda Cervantes. L'original es conserva a la Biblioteca de Catalunya i actualment en podem contemplar una reproducció a la magnífica exposició *Clotilde Cerdà/Esmeralda Cervantes, una dona davant d'una època*, que es pot visitar fins al proper 4 d'octubre al Palau Robert de Barcelona.

Aquesta mostra té com a propòsit fonamental donar a conèixer al gran públic Clotilde Cerdà (Barcelona, 1861 – Santa Cruz de Tenerife, 1926), una dona injustament oblidada a les pàgines dels llibres d'història, sovint esquitxades d'un absurd androcentrisme anacrònic. Extraordinària concertista d'arpa i compositora, va esdevenir una rellevant activista sociocultural. Les seves idees progressistes van xocar amb l'ideari conservador de la burgesia i l'aristocràcia. Si abans l'havien aplaudida en els seus concerts, ara li

giraven l'esquena.

Amb només dotze anys, Clotilde Cerdà va debutar a l'Exposició Universal de Viena. Es revela com una nena prodigi als ulls del món. Filla (il·legítima) del cèlebre enginyer Ildefons Cerdà i de la pintora Clotilde Bosch, el seu bateig artístic com a Esmeralda Cervantes està envoltat de llegenda. Diuen que va ser l'escriptor francès Victor Hugo —gran admirador del talent de la jove— qui li va assignar el nom de la protagonista de la seva novel·la *Nostra Senyora de París*. I un membre de la reialesa espanyola (Isabel II o Alfons XII) va decidir que, en homenatge a l'autor d'*El Quixot*, portés el cognom Cervantes.

Reeixida carrera

L'exposició, comissariada per la professora Lorena Fuster, reconstrueix magistralment la vida i l'obra de Clotilde Cerdà/Esmeralda Cervantes a partir de notícies aparegudes en premsa, de cartes recuperades i, sobretot, d'un valuós àlbum de la mare de l'artista (amb fotografies, targetes de visita, missives...) que la Biblioteca de Catalunya va adquirir a un antiquari de Naumburg (Alemanya).

Al llarg de la seva reeixida trajectòria professional, Esmeralda va fer llargues gires pel continent americà; va actuar als Estats Units, el Brasil, l'Argentina, el Perú, Xile, Cuba, Mèxic, Puerto Rico... Per exemple, a la Casa Blanca va tenir l'honor de tocar l'arpa davant del president Grover Cleveland. Nombrosos països europeus (Alemanya, Regne Unit, Holanda, Bèlgica o Rússia) també van poder gaudir del seu excepcional geni musical. La seva mare li organitzava l'agenda i l'acompanyava en els seus

Extraordinària concertista d'arpa i compositora, va esdevenir una rellevant activista sociocultural

**CERTIFICATS MÈDICS
CARNET DE CONDUIR
NÀUTICA I ARMES**

**CENTRE MÈDIC
PLAÇA MOLINA**

DR. RAFAEL SOLANAS ANGLADA

- COTXE, MOTO I CICLOMOTOR
- PSICOTÈCNICS
- LLICÈNCIA D'ARMES
- LABORALS I ESCOLARS
- NÀUTICA

LABORABLES

De 10 a 13 h i de 16 a 20 h

Les persones que es presentin amb un exemplar de Catalunya Cristiana tindran un descompte de 10 euros

www.centromedicoplazamolina.es

INFORMEU-VOS-EN:

Tel. 932 188 826
Mòbil: 639 474 741
c/ Balmes, 281, entr. 2n
08006 Barcelona

concerts. Era la seva mànager, com en diríem avui dia.

A la mostra es posa en relleu la seva faceta com a compositora. De l'obra de l'Esmeralda només s'ha pogut recuperar, de moment, la partitura d'una sola composició: *Salutation Angélique*, que és una de les peces que es poden sentir a la sala. Altres treballs seus tenen també un destacat caire religiós: *Meditación ante la Virgen de Montserrat*, *Meditación ante la Virgen de los Desamparados* o *Ave Maria. Romança en alemany*. Malauradament, no s'ha trobat cap tipus de registre sonor de les interpretacions d'Esmeralda Cervantes.

Així mateix, hi ha reproduccions de fotografies amb dedicatòries a l'Esmeralda d'il·lustres personalitats com el compositor austríac Franz Liszt, la soprano italiana Adelina Patti, el tenor i actor espanyol Julián Gayarre, el compositor brasiler Carlos Gomes o la reina Isabel II. El dramaturg i poeta Àngel Guimerà li va oferir la poesia *Lo que diu l'arpa*. La darrera estrofa diu així: «*Si un día Catalunya mes digna de sa historia/ basteix pera sos genis un monument de gloria,/ coroní'l sant alcássar ab l'arpa de tas mans:/ los nostres vents durantli sa trista cantarella;/ y dirá'l mon ointlos: es Esmeralda, es ella/ que parla desde'l cel als catalans!*»

Projecte colossal

Clotilde Cerdà va manifestar una voluntat fèrria de no defugir cap context on la seva presència pogués afavorir la millora de les condicions de vida, tant materials com espirituals, de les persones. Educada en els ideals de justícia social de la seva mare, inspirada pel primer feminisme reformista, així com pel lliurepensament maçó sense renunciar a la fe catòlica, és del tot conscient de la força transformadora de l'acció orientada a combatre les desigualtats de gènere i de classe.

El 2 de maig del 1885 Clotilde va fer realitat a Barcelona un projecte que havia estat planificant durant molts anys amb la seva mare: la creació de l'Acadèmia de Ciències, Arts i Oficis per a la Dona «Esmeralda Cervantes», una institució de formació científica, artesanal i

L'artista, després d'un concert al Chickering Hall de Nova York (1876).

Clotilde Cerdà (recolzada i de fosc) envoltada d'alumnes de l'Acadèmia de Ciències, Arts i Oficis per a la Dona.

artística dirigida sobretot a les dones obreres. Oferia matèries ben diverses com ara dibuix, pintura, escultura, música, gimnàstica, literatura, encuadernació, geometria, càlcul mercantil, taquigrafia, idiomes, tipografia...

«Jo creia que vós aspiràveu a tocar molt bé l'arpa o, com a molt, a ser una gran artista —glòria amb la qual s'han acontentat homes com Beethoven i Mozart, i que, segons el meu punt de vista, és la més gran de les glòries humanes—, però un dia apareixeu a Cuba, com volent resoldre amb la vostra influència el problema de l'esclavitud i presidint manifestacions i juntes que res tenen a veure amb l'art, i ara us veig erigida en protectora de la classe obrera catalana i de l'educació de la dona.» És un fragment de la carta que el comte Guillermo Morphy va enviar a la Clotilde i que palesa l'enuig que suscitava entre les altes esferes la seva iniciativa filantròpica.

Per manca de suport econòmic, l'Acadèmia fundada per Clotilde Cerdà va haver de tancar les portes dos anys després. «*¡Cuántos sufrimientos pasé con la fundación de la Academia, obra grandiosa y que tenía que dar tan grandes frutos, sobre todo en un país en que a la mujer solo se le enseña la coquetería!*», escrivia Clotilde a mossèn Cinto. Això no obstant, el seu compromís sociocultural no va restar aturat. L'any 1900 va donar vida a una altra associació, la Unió Univer-

sal, constituïda per dones a favor de la pau, per a la qual comptava amb l'aval de l'emperadriu Alexandra Fiódorovna, esposa del tsar Nicolau II.

Nombroses incògnites

Fins i tot Clotilde Cerdà va arribar a exercir com a professora d'arpa i piano de les dones de l'harem del sultà Abdul Hamid Khan II, que procedien de famílies nobles. Als seus escrits, la Clotilde es revelarà combativa amb els prejudicis sobre la situació de les dones al món islàmic i interessada en els seus costums.

Pel que fa a la seva vessant literària, cal esmentar que, amb disset anys, Clotilde funda a París una revista bilingüe anomenada *L'Étoile Polaire / La Estrella Polar* i que, durant el temps d'activitat de l'Acadèmia de Ciències, Arts i Oficis per a la Dona, va posar en marxa la revista *El Ángel del Hogar*. Va escriure un llibre titulat *Historia del arpa* i diversos articles en la premsa de l'època.

Casada i mare d'un fill adoptat, Clotilde Cerdà va morir el 12 d'abril del 1926, als 65 anys. Està enterrada en un mausoleu al cementiri de Santa Lastenia (Santa Cruz de Tenerife). Diuen que va ser inhumada amb la seva arpa. Una més de les nombroses incògnites que encara s'han de desvelar a l'entorn d'aquesta dona irreplicable, artista de talent descomunal i activista incansable.

Era conscient de la força transformadora de l'acció orientada a combatre les desigualtats de gènere i de classe

REDACCIÓ

Se celebra la XXII edició del Festival Orgues de Ponent i del Pirineu

Els orgues lleidatans tornen a sonar

Catalunya havia mantingut històricament un ric conjunt d'orgues que ajudaven a dignificar les celebracions litúrgiques. Va ser així fins a l'estiu del 1936, quan la crema d'esglésies quasi general de l'inici de la Guerra Civil va reduir bona part d'aquests instruments a cendra. Sortosament, uns quants van sobreviure a la destrucció i encara avui podem gaudir de la seva sonoritat. A aquests valuosos instruments històrics, en les darreres dècades s'hi han afegit orgues de nova factura a diversos temples de la nostra geografia. Amb tot aquest patrimoni musical renovat, no només la litúrgia queda embellida, sinó que les esglésies poden ser lloc privilegiat per a concerts de música sacra.

Aquesta és la raó de ser del festival Orgues de Ponent i del Pirineu, que enguany arriba a la XXII edició. Al llarg d'aquesta tardor, una quinzena d'esglésies de les comarques lleidatanes, des de la plana fins a la muntanya, oferiran concerts d'orgue acompanyat de veu i altres instruments. S'interpretaran repertoris molt variats, des de peces del Renaixement i el barroc fins a creacions més contemporànies. Com en les anteriors edicions, tots els concerts són de franc. La pandèmia no ha aconseguit fer suspendre aquest fes-

tival ben arrelat a les terres de Lleida. Tanmateix, les normes sanitàries obliguen a celebrar els concerts amb un aforament força limitat, per la qual cosa les persones que hi vulguin assistir s'hauran de posar en contacte amb la regidoria de Cultura de l'Ajuntament respectiu.

Orgue de Sant Llorenç de Morunys.

PROPERES CONCERTS

Cervera, església de Sant Agustí

Diumenge, 20 de setembre a les 18.00h
Obres de Vivaldi, Bach, Miserachs i altres
Oriol Rosés, contratenor
Jonatan Carbó, orgue

Os de Balaguer, monestir de Santa Maria de Bellpuig de les Avellanes

Diumenge, 11 d'octubre a les 12.00h
Quartets per a corda i orgue del P. Antoni Soler
Francesc Rodoreda, violí
Montserrat Boira, violí
Edward Powell, viola
Glòria Rodoreda, violoncel
Miquel González, orgue

La Pobla de Segur, parròquia de la Mare de Déu de Ribera

Diumenge, 11 d'octubre a les 18.00h
Obres de Casals, Joubert i altres
Àlex Vila, tenora
Pau Riuró, orgue

Més informació:
oidpidp@gmail.com

Ràdio Estel

espai de trobada, participació i diàleg

NOUVEAT

De dilluns a diumenge,
la litúrgia és protagonista

a les 18.45 h, Vespres
des de la Basílica de Santa Maria de Montserrat

a les 19.15 h, missa diària
des de la Catedral de Barcelona

SEGUEIX-NOS

Barcelona, 106.6 / Tarragona, 100.6 / Girona, 103.4 / Lleida, 91.5 / Catalunya Central, 93.7 / Vic, 98.4
Tortosa, 90.1 / El Garraf, 96.8 / La Cerdanya, 104.4 / La Seu d'Urgell, 105.0 / Andorra, 107.5

Available on the
App Store

Android app on
Google play

Els efectes de l'huracà Katrina a Nova Orleans van ser devastadors.

ACTUALITATS CIENTÍFIQUES

Ciclons tropicals i canvi climàtic

S'ha plantejat la pregunta: el canvi climàtic influeix en els ciclons o huracans que de tant en tant ens deixen destrosses? És un plantejament que val la pena fer-se i després preparar-nos per a les conseqüències. Què ens hi diuen els experts?

Com sabeu, al llarg de la història humana els huracans hi han pres part amb efectes destructors que cal tenir presents. A la nostra àrea no hem estat gaire afectats, però hi ha regions del món que ho han sofert a gran escala i ens n'hem de sentir solidaris. Podem citar cinc casos de l'últim període que fan esfereir: el primer va succeir el 1922 al sud de la Xina i s'anomenà huracà Shantou; a més de grans destrosses, va causar la mort de prop de 100.000 persones. El segon és el Bholá, de novembre del 1972, a l'antic Pakistan Oriental (ara Bangladesh), en el qual moriren més de 300.000 individus. El tercer que recordarem és el Nina a Henan (Xina), del 1975, que causà més de 100.000 morts. El quart és el Gorky, del 1991, també a Bangladesh, produint-hi unes 140.000 baixes. I el cinquè és el Nargis, del 2008, a Birmània, amb també 140.000 víctimes.

I a més, podem esmentar-ne, com a importants, els que últimament han ocorregut als Estats Units: el Katrina, del 2005, que, a més d'uns 2.000 morts, va deixar tan malmesa la ciutat de Nova Orleans que encara ara en paguen les conseqüències. I al mateix any, a l'octubre, hi va haver el Wilma, que va recórrer Florida, Cuba i Jamaica molt durament, si bé els morts no pas-

saren de vuit. I no podem oblidar l'Irma, del 2017, que també va començar a Florida i seguí per Puerto Rico i Cuba, deixant 134 morts i grans destrosses, que s'han avaluat en 64.760 milions de dòlars. S'hi van haver d'evacuar 6.300.000 de persones.

Finalment, a tot això hi hem d'afegir que enguany a Nord-amèrica ja hi ha hagut l'huracà Laura, que el 20 d'agost es propagava amb uns vents de 230 km/h (això el feia de categoria 4). Va afectar Texas i Louisiana, arrasant també Cuba i República Dominicana. Es registraren 45 morts. El 27 d'agost ja bufava a només 112 km/h (categoria 1), i així va acabar el malson.

I no es preveuen altres fenòmens atmosfèrics tan devastadors com aquests? Sembla que sí. La natura continuarà produint-ne. Però amb seguretat que no se'n pot preveure la data. Potser d'aquí un parell d'anys, diuen alguns, fixant-se en la freqüència en què ocorren. Sabem també que és a la tardor, setembre o octubre quan se n'originen els més intensos. Però ni això no ho sabem amb certesa i és molt aventurat fer-ne cap previsió. Ara bé, responent a la pregunta amb què hem iniciat la nostra explicació, hem trobat que alguns experts diuen que el nombre de ciclons tropicals no ha variat amb el canvi climàtic, però sí que n'ha augmentat la intensitat. És a dir, el que ara es preveu és que es presentin amb més força. Caldrà, doncs, enfortir també la preparació. Que els que viuen en els llocs més afectats no es trobin indefensos davant del desastre de l'huracà.

FRANCESC NICOLAU
Professor emèrit de la Facultat
de Filosofia de Catalunya

JOAN PALLARÈS-PERSONAT

Historiador

jpallarespersonat@gmail.com

Nascut a Barcelona el 20 d'abril del 1891, Isidre Puig i Boada va ser un reconegut arquitecte que, a més d'una meritòria obra, va destacar per la seva intervenció en la continuació del temple de la Sagrada Família. Va ser el primer estudiós de l'obra de Gaudí, poc després de la mort del geni, al qual va conèixer personalment des del 1914; en certa manera, se'l considera deixeble seu.

Titulat el 1915 i inscrit dins dels arquitectes noucentistes, va entrar com a col·laborador de Jeroni Martorell. En començar a treballar per a la Diputació de Barcelona, va alçar els plànols d'importants monuments, com ara Santa Maria de Blanes, el castell de Besora, les muralles de Cardona, Sant Martí d'Arenys de Munt, Sant Jaume de Castellví de Rosanes...

El seu primer estudi sobre el temple de la Sagrada Família data del 1929. Ell va estudiar els plànols i els documents originals de Gaudí, que va retornar fidelment pocs dies abans del juliol del 1936, cosa que va lamentar tota la vida. Altrament, s'haurien salvat de ser cremats; amb tot, va poder refer-ne alguna part.

Des del 1944, Isidre Puig formà part de la Junta d'Obres de la Sagrada Família i, amb Francesc de Paula Quinta i Lluís Bonet i Garí, va ser co-

director de les obres des del 1950 i director entre el 1966 i el 1974. També va ser arquitecte diocesà als bisbats de Solsona (1940-1946) i d'Urgell (1956-1968).

Durant la guerra li van ser encarregades algunes reformes pel Sindicat d'Arquitectes de Catalunya i des del 1939 va restaurar nombroses esglésies destruïdes, com les de Caldes de Montbui, la Garriga, la catedral de Solsona, on també va fer el Seminari, o Begur. Però també fou l'autor de moltes de construïdes de nou com ara les d'Artesa de Segre, Balaguer, Palau-solità i Plegamans, Sant Joan de l'Erm, la Guàrdia d'Urgell, Mollerussa, Tèrmens, Vilada, l'església del Roser de Barcelona o l'altar de la cripta de la Colònia Güell.

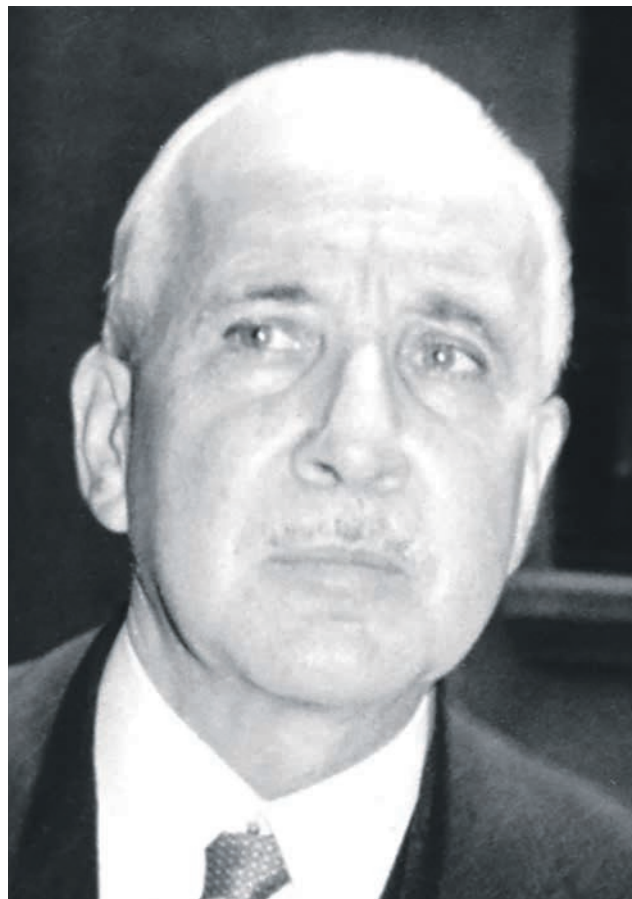
Pel que fa a l'obra civil, va fer el mercat i la biblioteca de Pineda de Mar, diverses cases a la zona alta de Barcelona i Vallvidrera, així com a Sant Feliu de Codines, Vilassar, Blanes o fins i tot a Saragossa.

Gaudinià quan ningú no ho era, en la seva obra a partir del 1950 són freqüents els arcs parabòlics i les voltes de maó. La seva bibliografia sobre Antoni Gaudí és extensíssima, però destaca especialment *El pensament de Gaudí. Textos i comentaris*, publicada el 1981 pel Col·legi d'Arquitectes de

Catalunya, on recull escrits i documents originals de Gaudí i n'interpreta el pensament i les idees.

Casat amb Margarita Dòria, va tenir set fills. Un d'ells, Josep Maria Puig Dòria, va ser un destacat dissenyador i joier barceloní. Isidre Puig Boada moria a Barcelona als 97 anys, el 13 de juliol del 1987. El seu funeral va tenir lloc a la parròquia de la Concepció i fou enterrat al cementiri de Montjuïc.

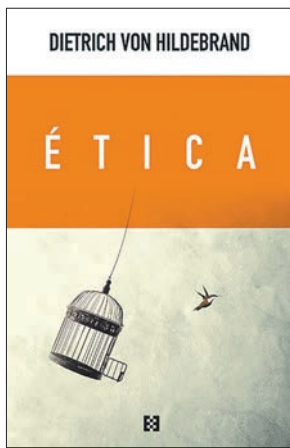
Col·legi d'Arquitectes de Catalunya

A Isidre Puig se'l considera deixeble de Gaudí.

GENT DE CASA

Isidre Puig i Boada

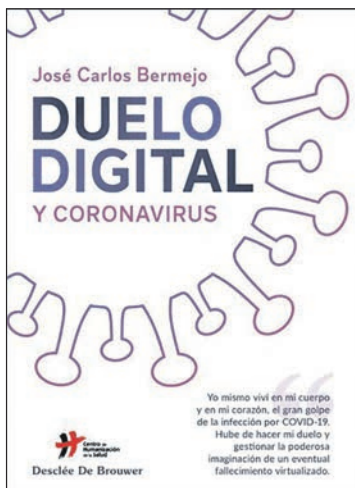

DIETRICH VON HILDEBRAND

Ética

Ediciones Encuentro, 2020, 548 pàg.

Aquest llibre ja és un clàssic de la filosofia moral contemporània. Grandios en la profunditat de les seves tesis i amb exemples abundants, ofereix, a partir de les dades de l'experiència quotidiana, una descripció global de l'estructura fonamental del món moral. Parla, entre altres grans temes, de la llibertat, la responsabilitat, la motivació, les virtuts i Déu i la moralitat.

JOSÉ CARLOS BERMEJO

Duelo digital y coronavirus

Desclée De Brouwer, 2020, 103 pàg.

En el món de la pandèmia per Covid-19, la mort física s'ha esposat amb la vida digital. Milers de morts a Facebook, codis QR a les làpides per escanejar, selfies als funerals i testaments digitals, empreses fúnebres que gestionen el *post-mortem* virtual... La història recordarà que la pandèmia va provocar un cataclisme en la manera de viure l'acompanyament al final de la vida.

Libres més venuts el mes d'agost

AUTORS DIVERSOS

Esperança després de la Covid-19 Claret

JESÚS RENAU

Raimon Algueró i Fortuny Claret

CARLES PUIGDEMONT

M'explico La Campana

+claret

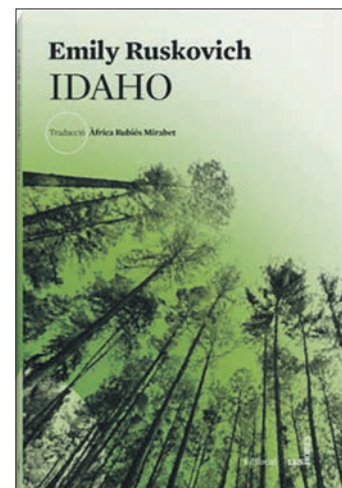

MARTA CARNICERO HERNANZ

Coníferas

Quadern Crema, 2020, 228 pàg.

En Joel viu a les Walden, una comunitat idíl·lica en plena natura que rebutja les noves tecnologies i advoca per una vida fidel als costums d'abans. Amb el propòsit d'acostar-se a l'Alina, comença a enviar-se cartes a si mateix a casa d'ella. Tot va bé fins que l'Alina n'hi lliura una que no ha escrit ell, el contingut de la qual suggereix que el remitent el coneix millor que ningú.

EMILY RUSKOVICH

Idaho

Editorial Les Hores, 2020, 410 pàg.

Un calorós dia d'agost, una família condueix fins a una clariana de la muntanya per recollir llenya de bedoll. La mare, la Jenny, és l'encarregada de tallar les branques petites amb un destaló. En Wade, el pare, en fa l'apilament. Les dues filles es fan la guitza i canten fragments de cançons mentre passa el temps. Però, aleshores té lloc un fet impactant.

CRÍTICA DE TEATRE

ANDREU SOTORRA
andreu.sotorra@gmail.com

L'emotivitat del dol com a consol

Feia tan sols un mes de la mort del pare de l'actriu Alba Pujol quan ella i l'actor Pep Cruz estrenaven al Temporada Alta aquest espectacle de línia experimental extret de les converses que el director Àlex Rigola havia mantingut amb Josep Pujol i Andreu (1956-2019), catedràtic d'Història d'Economia de la Universitat Autònoma de Barcelona, coincidint amb el cicle de quimioteràpia per combatre el càncer de pulmó diagnosticat poc temps abans.

Aquelles dues primeres representacions van estar marcades per l'emotivitat del dol per la pèrdua massa present, amb alguns moments d'emoció que potser alguns espectadors podien pensar que formava part «estratègica del guió». Un any després, l'emotivitat, ja més continguda, continua aflorant en algun moment, com si el temps es disposés a actuar no ja de teràpia del dol sinó de consol, de record i, sobretot, de reconeixement del pare.

Aquest país no descobert que no

deixa tornar de les seves fronteres cap dels seus viatgers, títol quilomètric extret del *Hamlet* de William Shakespeare, parla de la mort, sí, però es converteix en un missatge de vida, de com viure i de com preparar-se per deixar de viure. I aquí rau el coratge de la companyia, i de manera especial de l'actriu Alba Pujol, per enfrontar-se a una situació tan personal i aconseguir que el seu missatge s'encomani entre els espectadors per lluitar contra la por a la mort.

En uns setanta minuts i en la veu de l'actor Pep Cruz —que representa el pare d'Alba Pujol— en un paper memorable, tan difícil com creïble—, es va desgranant tota una filosofia d'entendre la vida, sintetitzada en afirmacions molt breus, algunes carregades d'ironia i d'altres, de principis indestructibles. Les paraules del pare d'Alba Pujol —l'actriu ja havia perdut també la mare als 22 anys— es combinen amb alguns records d'ella, a través d'una mena de qüestionari i la projecció d'imatges d'infància, i amb incursions de citacions de diversos autors. Entremig, rebufa al neoliberalisme, a l'economia capitalista, a l'individualisme i un cant a la llibertat per deixar que els fills facin la seva vida i, de propina, la lectura d'una de les dues cartes que Josep Pujol va escriure a la seva filla perquè la llegís quan tingués 63 anys, l'edat de la mort del pare. Un salt en el temps que segella l'absència dels consells de pare a filla que la mort els ha arrabassat als dos massa aviat.

© Tius Andronic

Pep Cruz i Alba Pujol en un moment de l'espectacle davant d'una projecció que recorda la infància de l'actriu.

«AQUEST PAÍS NO DESCOBERT QUE NO DEIXA TORNAR DE LES SEVES FRONTERES CAP DELS SEUS VIATGERS»

DRAMATÚRGIA: Àlex Rigola
INTÈRPRETS: Pep Cruz i Alba Pujol
DIRECCIÓ: Àlex Rigola
Teatre Poliorama, Barcelona.
Fins al 30 d'octubre

AMB BON HUMOR

CRÍTICA LITERÀRIA

RAMON RIBERA
Historiador de l'Art

Una guia històrica

ANNA M. PUIG

L'església de Sant Pere de Figueres
Un recorregut per la història i l'art
Fundació Vergés Ginjaume, 2020,
205 pàg.

Des de la Fundació Vergés Ginjaume de Figueres (Girona) ens arriba aquesta acurada publicació (molt il·lustrada) de temàtica historicoartística, amb comentaris i notes de Josep Menchón i fotografies de Xavi Toral i Xavi Torner.

Llibre monogràfic dedicat a l'estudi i documentació d'un dels edificis històrics més emblemàtics de la població de Figueres, capital de la comarca de l'Alt Empordà (Girona), edifici de la fe cristiana que té els orígens a partir de l'any 1020. El llibre s'estructura en set capítols amplis que abasten des de la seva fundació fins al segle XXI, dades històriques, artístiques (mestres d'obres, pintors, escultors, orfebres), etc. També fa un recorregut per l'interior del temple: la nau gòtica, la coberta amb la volta de creueria, les impostes policromades, el coronament de les nervadures, les obertures de la nau i les vidrieries, el cor i l'orgue monumental, el viacrucis, les capelles de la nau, la capella del baptisteri (Salvador Dalí i la parròquia de Sant Pere), la capella de Sant Sebastià, la capella de la Immaculada Concepció, l'antiga capella de Santa Maria dels Àngels, la capella de Jesús Crucificat, la capella del Sant Sepulcre, la capella del campanar, etc., i també ens mostra la reconstrucció del temple al segle XX. Galeria fotogràfica del procés; Epíleg: un passat ocult encara per descobrir; Glossari terminològic.

En paraules de l'editora: «Figueres té edificis que ens il·lustren i ens transporten al passat de les persones que, dia a dia, van posar els fonaments de la ciutat que és avui dia, persones a les quals devem el que som i com som. La parròquia de Sant Pere és un dels principals d'aquests edificis al qual dediquem aquest llibre, que té la voluntat de ser una guia història i, a la vegada, un itinerari de visita pel monument i el seu entorn... Esperem que gaudiu d'aquesta obra que teniu a les mans i que us sigui útil per conèixer una mica millor aquest monument que l'any 2020 celebra el mil·lenari de la seva primera notícia documental.»

RAUXA

Omplir el buit (i II)

La buidor d'Occident, aquesta manca total i absoluta d'una proposta existencial mínimament profunda que fonamenti i articuli la societat i la persona, ja fa temps que ha estat detectada per actors molt diversos. Entre aquests trobem, d'una banda, l'islamisme i, de l'altra, l'extrema dreta. Encara que tots dos representen models culturals antagònics i es perceben mútuament com l'enemic a abatre, comparteixen un tret important: en contra de la nostra societat desarticulada i en descomposició, presenten una proposta aparentment sòlida, amb uns principis ben clars que volen ser garantia d'ordre i seguretat. En realitat, són dos models socials que de tan monolítics només poden ser asfixiants; i malgrat la promesa que fan d'ordre i estabilitat, es troben tan amarats d'agressivitat i ressentiment que acaben sent necessàriament destructius.

El repte, per tant, de tornar a pensar quin ha de ser el nucli que vertebrí i ompli de sentit l'home i el món occidentals correspon als actors més centrals de la societat, la religió, la política i la cultura de la nostra civilització. Tant des de l'esquerra com des de la dreta d'aquest gran centre és urgent que es trobi una proposta pròpia i amb contingut real, que vagi més enllà d'estratègies oportunistes o de lemes ocurrents. Ara bé, per tal d'aconseguir-ho, cal alliberar-se de la mentalitat economicista i adquirir una mirada de conjunt sobre la pròpia cultura i història comunes; un hàbit de pensar i reflexionar amb serenor i sense cotilles ideològiques; i un esforç per obrir-se a escoltar les veus discordants sense titllar-les gratuïtament d'intolerants. Si no som capaços de formular què és allò que ens caracteritza com a occidentals i alimentar-nos-en, aquest buit, tard o d'hora, algú altre l'omplirà.

EDUARD BRUFAU

Agenda

Barcelona

FUNDACIÓ VIDAL I BARRAQUER

El **dilluns 21 de setembre**, a les 19.00, sessió informativa sobre el curs d'expert en *Acompanyament espiritual*. Inscripcions: docencia@fvb.ca.

BASÍLICA DE LA CONCEPCIÓ

El **dimecres 23 de setembre**, a les 18.00, els devots i el grup de pregària Amics del Pare Pius celebren la commemoració del sant amb una eucaristia. Predica fra Valentí Serra. La celebració serà de la solemnitat de la Mare de Déu de la Mercè. Es venerarà la relíquia del pare Pius; el **dijous 24**, a les 19.00, vespres solemnes de la Mare de Déu de la Mercè amb exposició major del Santíssim i cant dels goigs (c/ Aragó, 299 – Barcelona).

SANTA TECLA

El **dimecres 23 de setembre**, a les 20.00, Mons. Salvador Cristau presideix la celebració solemne de l'eucaristia amb motiu de Santa Tecla a la parròquia de l'avinguda Madrid, 107, de Barcelona.

LA MERCÈ

El **dijous 24 de setembre**, a les 10.30, celebració de l'eucaristia amb motiu de la festa de la patrona de Barcelona a la basílica de la Mercè.

Lleida

SANTA TERESINA

Del **dimarts 22 de setembre al dimecres 30**, novena en honor a santa Teresina: a les 19.15, cant de vespres; a les 19.30, eucaristia i novenari. Predica el P. Eduardo Santz de Miguel. Parròquia-santuari de Santa Teresina de l'Infant Jesús de Lleida.

Girona

INSTITUT SUPERIOR DE CIÈNCIES RELIGIOSES

El **dijous 24 de setembre**, inauguració del curs: a les 18.00, eucaristia presidida pel bisbe Francesc Pardo; a les 19.00, lliçó inaugural del bisbe Carles Soler Perdigo sobre *El Concili Provincial Tarraconense, vint-i-cinc anys al Seminari de Girona*.

Sant Feliu de Llobregat

CATALONIA SACRA

El **dissabte 26 de setembre**, a les 11.00, visita guiada al santuari de la Mare de Déu de Montserrat de Clariana amb Daniel Sancho. Informació: reserves@cataloniasacra.cat.

Tarragona

CATALONIA SACRA

El **divendres 25 de setembre**, a les 17.00, visita guiada *El presbiteri i capelles del transsepte de la catedral de Tarragona* amb Mn. Antoni Martínez. Informació: reserves@cataloniasacra.cat.

ORDENACIÓ DIACONAL

El **diumenge 27 de setembre**, a les 19.00, ordenació diaconal del seminarista Albert Font Aldaz a l'església parroquial de Sant Jaume Apòstol de Riudoms.

Terrassa

SEMINARI

El **dimarts 22 de setembre**, a les 20.00, Mons. Josep Àngel Saiz presideix la missa d'inauguració de curs al Seminari diocesà de Vall-doreix i institueix lectors i acòlits.

Vic

MUSEU EPISCOPAL DE VIC

Els **diumenges de setembre, octubre i novembre**, a les 10.30, activitat familiar *Mira, toca, olora i escolta l'art en família* (a partir de 5 anys).

PREGUEM PER LES INTENCIONS DEL PAPA

Perquè els recursos del planeta no siguin saquejats, sinó que es comparteixin de manera justa i respectuosa

Catalunya Cristiana

SUBSCRIPCIONS ANUALS EN CATALÀ O CASTELLÀ

Catalunya, resta de l'Estat espanyol i Andorra: 145 €

Gibraltar i Portugal: 145 €

Resta d'Europa: 222,99 €

Amèrica i Àfrica: 254,19 €

Àsia i Oceania: 325,43 €

Membre de l'APPEC

Associació de Publicacions

Periòdiques en Català

El setmanari rep l'ajut de la Generalitat de Catalunya

www.catalunyacristiana.cat

[f](https://www.facebook.com/catalunyacristiana) /catalunyacristiana

[@catcrist](https://twitter.com/catcrist)

[i](https://www.instagram.com/catalunya_cristiana) catalunya_cristiana

Director: Mn. Jaume Aymar i Ragolta

Redactors: *Eduard Brufau, Miquel Àngel Codina, Macià Grau, Rosa M. Jané, Carme Munté, Joan Andreu Parra, Rosa Peraire*
Lingüista: *Montserrat Pibernat*

Col·laboradors d'aquesta setmana: *Pilarín Bayés, Pilar Casals, Agustí Codinach, Fernando Cordero, Bernat Folcrà, Antonio Gil, Jaume González Padrós, Joan Guiteras, Sebastià Janeras, Albert López Vivancos, Joan A. Mateo, Victòria Molins, Glòria Monés, Francesc Nicolau, M. Mercè Palau, Joan Pallarès, Quique, Ramon Ribera, Eduard Sala, Jordi Sánchez Torrents, Lluís Serra, Andreu Sotorra, Sebastià Taltavull, P-J Ynaraja*

Redacció, administració, publicitat i promoció:

C/ Comtes de Bell-lloc, 67-69 - 08014 BARCELONA

Tel. 934 092 810, Fax 934 092 775

a/e: redaccio@catalunyacristiana.cat (Redacció)

a/e: administracio@catalunyacristiana.cat (Administració i subscripcions)

a/e: publicitat@catalunyacristiana.cat (Publicitat)

Fundadors: *Mn. Joan E. Jarque i Mn. Francesc Malgosa*

Edita: *Fundació Catalunya Cristiana per a l'evangelització i la cultura*

Administració: *Isabel Giralt (comptabilitat), Janet Duatis (subscripcions)*

Autoedició i compaginació: *Carlos Aguado*

Impressió: *Impressions Intercomarcals, SA Ctra. C-1.411, Km 34. Polígon industrial El Cementiri.*

Tel. 938 788 403. Fax 938 788 212 - 08272 SANT FRUITÓS DE BAGES - DLB 14.387/79

M. MERCÈ PALAU

El Centre Sefarad Israel és un organisme públic, fruit d'un acord entre el Ministeri d'Afers Exteriors, la Unió Europea i de Cooperació, l'Agència Espanyola de Cooperació Internacional per al Desenvolupament i l'Ajuntament de Madrid. És el pont entre Espanya i el món jueu. Esther Bendahan (Tetuan, 1964) és una escriptora jueva sefardita que en dirigeix l'àrea de Cultura.

Quins són els reptes del Centre Sefarad Israel?

Normalitzar la presència dels jueus a Espanya, que no sigui una cosa peculiar ni sorprenent, sinó que formi part de la cultura, del món sefardita d'una manera totalment normalitzada, com alguna cosa pròpia, europea i jueva i universal; un judaisme sense prejudicis.

Com va sorgir la idea de la seva creació?

L'opinió pública va crear el 1992 la Casa Amèrica i la Casa Àsia, perquè van decidir establir un espai de diplomàcia pública, que ha resultat ser eficaç i ha tingut molt d'èxit, ja que la diplomàcia no només es desenvolupa fora del país, a través de les ambaixades. A Espanya és important tenir interlocució amb les ambaixades, i respecte pel món jueu i les seves comunitats, amb qui tenim una relació molt estreta. El 2006 es va fundar Sefarad Israel, que no és una fundació, sinó un organisme públic.

Encara s'associa els jueus amb l'holocaust o el conflicte Israel-Palestina, i es desconeix la vostra cultura. Què podeu fer perquè arribi el vostre missatge?

El tema no és només fer arribar el missatge, sinó normalitzar-lo. El tema de l'holocaust ha estat cabdal

Esther Bendahan, directora de Cultura del Centre Sefarad Israel

«L'existència d'Israel és una necessitat històrica»

per a tot Europa, i és un element fundacional de tota la història europea. Si veus totes les conseqüències que ha tingut des del punt de vista jurídic i europeu, amb l'ONU i tota la sèrie d'elements, és fonamental i crec que és important. Però al Centre Sefarad no parlem de judaisme, sinó de la història europea i de l'home. Pel que fa a la difusió d'altres continguts, certament és així: des de Kafka o Paul Newman, que eren jueus, fins a la mateixa creació de la indústria cinematogràfica de Hollywood. En aquest sentit és prendre consciència que el judaisme és ampli i que, per tant, hi ha nombrosos elements dins el món jueu que tenen a veure amb la construcció de l'art, de la cultura i

del pensament.

És producte de la narrativa occidental la informació que arriba d'Israel?

S'ha fet un treball eficaç des dels mitjans contraris a Israel que mereix la pena ser estudiat; molt eficaç quant al llenguatge i la imatge. És un tema molt complex i polític. De fet, hi ha territori palestí, però no existeix un estat palestí. Existeix un embolic polític. Ara bé, jo no soc ciutadana israeliana; soc ciutadana espanyola. Això no significa que qüestionï Israel com a territori i com a país, defenso totalment l'existència d'Israel com una necessitat històrica, per complir una responsabilitat europea. Crec que va ser un encert la seva creació.

ROCA,
100 ANYS
D'HISTÒRIA

més a la teva
botiga Roca
i a roca.es

— UN FUTURO —
CONTIGO

Tota una vida junts formant part
de la vida de moltes famílies, tenint cura
de tu i dels teus.

Roca es projecta cap a un futur
cada vegada més net i confortable,
oferint-te els productes més innovadors,
per fer-te la vida més fàcil.

Ja hem començat a escriure un nou futur
amb tu, el futur comença ara.

Roca